

A KÁRMELITA RENDHÁZ PAPJAI

Kármelita rendház és kápolna Kunszentmártonban

A kunszentmártoni egyházközség területén 1940 óta a kármelita rend szerzetes papjai és fogadalmas testvérei is szolgálják a katolikus hívek lelki fejlődését, hitbeli gyarapodását. Hetvenöt év távlatából érdemes röviden visszaidézni azokat a lépéseket és erőfeszítéseket, amelyek a Rend helybeli meghonosodását eredményezték.

Győr

Budapest

Az 1920-30-as években erősödött fel az egyház vezetői által indított mozgalom, hogy a férfi és női szerzetesrendek vállaljanak hittérítő, léleknevelő feladatokat az Alföldön is. Akinek alkalmá volt annak idején olyan térképre tekinteni, amely a magyarországi szerzetesházakat tüntette fel, láthatta, milyen különbség mutatkozik a Dunántúl, a Felvidék és az Alföld között. Míg az előbbi két tájegységet valósággal beszötte a nagy történelmi

Keszthely

hagyományokkal rendelkező kolostorok hálózata, az Alföldön csak a peremvidékeken és egyes nagyobb városokban lehetett rendházakat találni. Az 1938-ban meghirdetett Szent István-év és a Budapesten megrendezett világméretű Eucharisztikus Kongresszus gyakorolt fellendítő hatást a szerzetesrendek fejlődésére, pasztorációs tevékenységüknek az alföldi tájakra való kiterjesztésére. Több, létszámában is gyarapodó szerzetesrend vállalta az Alföld belmisszióját. A jezsuiták Hódmezővásárhelyen honosodtak meg, Kiskunfélegyháza közelében a Szentkút gondozását a pálosok vették át, az 1940-es évekre esett a serviták makói, majd törökszentmiklósi megtelepedése. A domonkosrendiek Debrecenben, a kapucinusok Szentesen, Békéscsabán, Nagymágocson, a ferences atyák pedig Csongrádon és Debrecenben alapítottak kolostort.¹ A magyar szerzetesség virágkorának évtizedei alatt Jász-Nagykun-Szolnok megyében is hatalmas fejlődés ment végbe. A szerzetesházak száma 5-ről 22-re emelkedett. Ezen belül a férfirendeké 3-ról 6-ra, a női szerzeteké 2-ről 16-ra nőtt. 1948-ban már 111 szerzetesnő végezte szertetszolgálatát az alföldi megyében.²

Az alföldi kolostoralapító program folyamatába tartozik a kunszentmártoni kármelita rendház és kápolna létesítése is. Korszakváltó jelentősége pedig az, hogy a 14. század óta Magyarországon létező kármelita rend, illetve annak 1697-ben Győrött letelepült reformált ága (a Sarutlan Kármel) két és fél évszázados nyugat-magyarországi működés után meg tudta tenni az áttörést, és végre eljutott a keleti országrészbe. Halász Imre polgári iskolai tanárnak és a köréje tömörült pártolóknak köszönhető, hogy az 1940. év folyamán sikerült a Kármel hajtását beültetni a nagy magyar alföldi pusztaság termékeny talajába.³

Az általánosan ismert szerzetesrendek között a kármeliták azok, akik eredetüket nem egy meghatározott alapítónak köszönhetik. Úgy is lehetne mondani, hogy a rendet nem alapították, hanem létrejött. Ősi hagyomány szerint a palesztinai Kármel hegyén élő ószövetségi remeték Illés és Elizeus prófétát tartották atyjuknak és vezérüknek. Jámbor vélekedés szerint a remeték találkoztak a Heródes bosszúja elől Egyiptomba menekülő Szűzanyával, Szent Józseffel és a kisdéd Jézussal, akiben felismerték a világ Megváltóját. (Erről szép falfestmény látható a kármeliták budapesti templomának szentélyében.) A remeték utódai az apostoli korban keresztények lettek. Más elmélet viszont úgy tartja, hogy a kármelita rendet Szent Berthold, kalábriai kereszteslovag alapította, miután fogadalomból ő is a Kármel hegyére vonult el a világ zajától. Az ott élő remetéket összegyűjtötte és közösséggé szervezte. Ő lett a rend első főnöke is. Szent Brokárd volt a rend második általános főnöke, az ő kérésére írta meg 1207-ben Szent Albert jeruzsálemi pátriárka az „Eredeti Szabályt”, amelyet III. Honorius pápa 1226-ban hagyott jóvá. Ez az úgynevezett „Regula Primitiva”, mely ma is alaptörvénye a kármelita életnek. A jeruzsálemi királyság bukása után, a 13. század elején a saracén üldözés miatt a kármeliták Nyugatra költöztek, Stock Szent Simon rendfőnök irányítása alatt egész Közép- és Nyugat-Európában elterjedtek, és különösen az egyetemi városokban alapítottak kolostorokat. Szerzetes életük elsősorban az imádságon, a kontemplatív tevékenységen alapszik. A napirend lényeges része a konventmise, közös zsolozsma, elmélkedés, adoráció. Alapvető vonás a kármeliták lelkiségében a Szűz Mária iránti tisztelet és bizalom, valamint példájának követése. A Mária-tisztelet hatékonyságát a skapuláré (jelképes darabka a vállruhából), vagy érem

viselésének terjesztésével érték el. A prédikációk, népmissiók, lelkigyakorlatok, gyóntatás és a betegek lelki gondozása által emelték a hitéletet. Plébániát csak kivételes esetben fogadtak el, nehogy a pasztorális tevékenység kerüljön túlsúlyba a szemlélődés rovására.

Szerzetesi ruházatok gesztenyebarna, bőrvövel, skapuláréval és csuklyával, ünnepi alkalmakkor fehér köpennyel és ugyancsak fehér kapucnival. A felszentelt papok tonzurát (hajkoronát) viseltek, a fogadalmas testvérek haját egészen rövidre nyírták. Mindnyájan mezítlábas saruban jártak, télen természetesen vastag zoknival. Ez utóbbi előírások a II. Vatikáni Zsinat után megszűntek.

A nyugati egyházszakadás a kármelitákat is megosztotta, a szerzett kiváltságok miatt a szerzetesi fegyelem meglazult. A rend belső reformja Avilai Nagy Szent Teréz (1515-1582) és Keresztes Szent János (1542-1591) nevéhez fűződik. Szent Teréziának – akit VI. Pál pápa egyházdoktorrá nyilvánított – ebben a célkitűzésben igen sok nehézséget kellett legyőznie, Isten kegyelmével mégis 32 szigorú fegyelmi kolostort alapított életében, 17 női és 15 férfizárdát. Kiváló misztikus író, művei mennyei tanítást foglalnak magukban. Keresztes Szent János a medinai kármelita kolostorban tapasztalta meg a fegyelem hiányát. Avilai Teréziával együtt dolgozott a Kármel ősi szigorának helyreállításán, emiatt szerzetestársai részéről sok méltatlanságot és bántalmazást kellett elviselnie. A szenttéavatási okirat mondja: „Szent János misztikus teológiája tele van mennyei bölcsességgel.” 1927-ben az egyháztanítók közé iktatták. A rend azon tagjait, akik nem fogadták el a belső reformokat, „sarust”, a Szent Terézia reformját követő Kármel szerzeteseit pedig – akik jelenleg hazánkban működnek – „sarutlan kármeliták”-nak nevezi az egyháztörténelem. Hivatalos nevük: „Ordo Fratrum Discalceatorum Beatissimae Virginis Mariae de Monte Carmelo” (rövidítve OCD) = „A Kármelhegyi Boldogságos Szűz Mária Sarutlan Testvéreinek Rendje.”⁴

Magyar földön Nagy Lajos király korában, 1372-ben Budán jött létre az első kármelita kolostor, még ugyanaz évben Pécsen Vilmos püspök alapította meg a második rendházat. A következő alapítások: Székesfehérvár és Privigye (1426), Eperjes (1431). Az 1526-os török támadás elsodorta a virágzó kármelita kolostorokat. A sarutlan kármeliták 1644-ben jelentek meg hazánkban: a győri egyházmegyében egy Szent Annáról nevezett remeteséget hoztak létre. A török kiűzése után Szelepcsényi György esztergomi érsek Győrött (1697), majd Szakolcán (1699) alapított kolostort. Ugyanebben az időben a sarus kármeliták újra felépítették budai (1692) és székesfehérvári (1730) kolostorukat. II. József, a győri sarutlan rendház kivételével, valamennyit fölsozlatta. A budai templomból Várszínház lett, a székesfehérvári kolostorból pedig papnevelő intézet (jelenleg idős papok otthona). A sarusok többé már nem jöttek vissza.

Hosszú idő után újabb alapításra Budapesten (Huba utca) került sor 1896-ban. A kármeliták szociális érzékenységére vall, hogy kolostorukat és impozáns neogótikus templomukat a gyári munkások lakta területben építették fel. Ennek fontosságát kiváló érzéssel Brisits Frigyes ciszterci egyetemi tanár elemezte egyik írásművében: „A 19. század végén és a századforduló idején új szerzetesrendek jelennek meg Budapesten. Jelentőségük az, hogy velük kezdődik meg a tömegek bevonása az egyházi élet mozgalmába. Éppen jókor, ha ugyan már egy kissé el nem késen. Ekkor indul meg ugyanis az ipari munkásság szociális megszervezése,

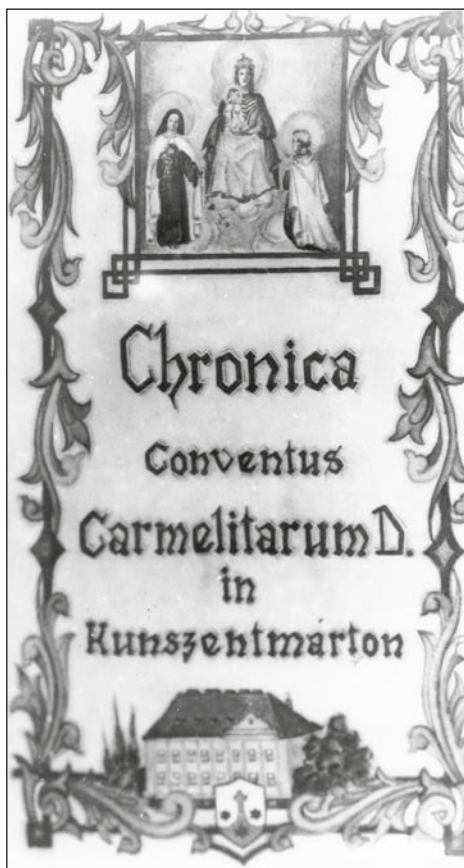

A budapesti rendház tagjai az 1940-es években

amellyel nem sejtett történet rendíti meg a magyar társadalom összetételét és alapjait. Kihatásaiban lemérhetetlen, de vállalkozásában szinte forradalmian vakmerő esemény volt a kármeliták letelepedése Angyalföldön, Budapest legrosszabb hírű városrészében az 1896. év folyamán. A kármelita lélek, aszkézis, szellem azonban győzött. Az angyalföldi szabad stílusú vagányélet, amely oly független és szuverén volt, hogy még új nyelvjárást is teremtett magának, meghódolt a kármelnek, és már 1901-ben, országos gyűjtés keretében és a főváros támogatásával is gyönyörű templomot és rendházat emelt számára, amelynek Csernoch János bíboros végezte felszentelésén megjelent I. Ferenc József király is...⁵ A rendi előjárók 1903-ban a győri és budapesti kolostorból létrehozták az Ausztriával közös féltartományt. A következő évben Zomborban tanulmányi ház létesült. Trianon a zombori házat kiszakította a magyar tartományból. A rendi fiatalság a győri kolostorban kapott teológiai kiképzést. 1930-ban tanulmányi ház létesült Keszthelyen. 1941-ben Kunszentmártonban épült új kolostor, majd a rend tagjai 1942-ben Miskolcon is megtelepedtek. 1945-ben alig hallgattak el a fegyverek, a magyar tartományi tanács elhatározta, hogy az ősi hagyománynak megfelelően új lehetőséget teremt a remeteéletre. A szerény épület Pápalovácsi-Attyapusztán 1946. augusztus 11-én nyílt meg. A római központi előjáróság 1947. május 1-jén felállította a Szent István királyról nevezett magyar rendtartományt. 1950-ben a sarutlan kármeliták rendtartományának 93 tagja volt.⁶ A Kármel kiemelkedő személyiségei közé tartozott a 20. század folyamán a többszörösen provinciális tisztséget viselt P. Hász Brokárd, a népszerű szónok, továbbá P. Szeghy Ernő (1872-1952), aki a ciszterci rendben betöltött apáti méltóságot cserélte fel a kármeliták barna kármzsájával, és Szent Terézia műveinek lefordításával gazdagította a rendi irodalmat.

P. Marton Marcell (1887-1966), a gimnáziumi tanárból lett szent életű kármelita atya, de ide sorolhatók azok is, akik az elnyomatás évtizedeiben rejtett életükkel, névtelenül szolgálták Isten dicsőségét és növelték a Rend tekintélyét, hírnevét.⁷

A kunszentmártoni Kármel alapításának gondolata az 1936. év őszén a templomban tartott nagymissió alkalmával vetődött fel.⁸ A megvalósítás oroszlánrészét Halász Imre polgári iskolai tanár vállalta magára. A lakosság is tetszéssel fogadta a kezdeményezést, hiszen a Mária-tisztelet kármelita sajátosságai sem voltak ismeretlenek községünkben. Az évszázadokon át szokásos radnai zarándoklatok alkalmával kunszentmártoni őseink szemügyre vehették a csodás gyógyulásokról nevezetes kegyképet, amely a skapulárét nyújtó Kármelhegyi Szűzanyát ábrázolja, ölében a kisded Jézussal. Ennek másolata a Szent Ferenc oltáron is nap mint nap látható. A szükséges rendi határozat és az egri érsek engedélye birtokában 1940. június 22-én lépett először

A kármeliták ideiglenes otthona
Kunszentmártonban (Újvilág utca 22.)

Az ideiglenes kolostor udvara (1940)

Kunszentmárton földjére P. Pálvölgyi Ignác, három rendtársával együtt. Egy évig az Újvilág utca 1390. számú házban működött az ideiglenes kolostor és kápolna. 1940. július 8-án kapta meg a kunszentmártoni Kármel az Apostoli Szentszéktől a

kánoni megerősítést. Ettől kezdve mint egyházjogilag elismert szerzetes testület (Convent) foglal helyet a Rend nagy családjában.

A rendház alapkőletétele 1941. június 22-én

Pálvölgyi Ignác házfőnök az építkezésnél

Emelkednek a falak

A rendház és kápolna alapköveté-tele a kármeliták megérkezése után pontosan egy évvel: 1941. június 22-én, Jézus Szíve ünnepén történt nagy ünnepséggel, óriási tömeg jelenlétében. Az építkezés rekord idő alatt, alig négy hónap múltán fejeződött be. Az alagsorral és emelettel rendelkező szép épületet 1941. november 9-én szentelte fel és adta át rendeltetésének dr. Hász István, a magyar honvédség tábori püspöke, P. Hász Brokárd kármelita atya testvérbátyja. A rendtagok birtokba vették az új kolostort, a hívek pedig egyre növekvőbb létszámmal vettek részt a reggeli szentmiséken, illetve a délutáni litániákon. P. Pálvölgyi Ignác két évig működött házfőnökként Kunszentmártonban, 1942-ben ismét a Rend élére került, mint provinciális. Helyét P. Szabó Pál, az addigi tartományfőnök foglalta el Kunszentmártonban, őt pedig 1948 áprilisában P. Hász Brokárd követte. Jelentős előrelépés történt 1943 nyarán, amikor a tartományi előjáróság Kunszentmártonba

Ignác atya és Szabó Pál tartományfőnök a tetőszint magaslátán (1941 nyara)

Dr. Hász István tábori püspök szentelte fel a kolostor-kápolnát 1941. november 9-én

Pálvölgyi Ignác és Pozsgay Alfonz atya az építőmunkásokkal

helyezte a rendi hittudományi főiskola filozófia fakultását. A tanári kar P. Brokárd és P. Teofil vezetésével ennek megfelelően ide kapott áthelyezést. Az első rendi hallgatók (kármelita kispapok) a következők voltak: Fr. Bonifác (Bonifác testvér), Fr. Imre, Fr. Juvenál, Fr. Fülöp, Fr. Bertalan, Fr. Zsigmond és Fr. Ambrus. A következő évfolyam növendékei: Fr. Leó, Fr. Gellért, Fr. Remig és Fr. Jusztin (teljes nevén: Takács Nándor Jusztin, a későbbi székesfehérvári megyéspüspök).

A szentelés vendégei

A kunszentmártoni Kármel

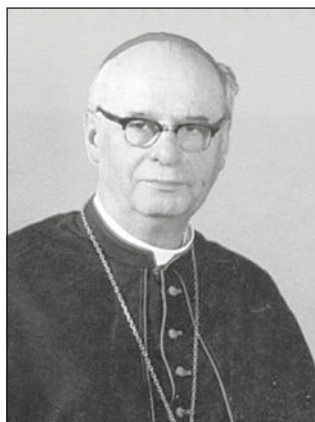

A kápolna

A háborús körülmények szorító hatására a kármelita rend 1944 őszén kénytelen volt plébániai feladatkört is elvállalni. Október 8-a után, amikor a harci események községünket is elérték, Szabó Elek esperes-plébános az egri érsekség jóváhagyásával Kunszentmárton területét lelkipásztori ellátás szempontjából két részre osztotta. A község déli felének átmenetileg P. Szabó Pál kármelita házfőnök lett a plébánosa. A megosztás egy évig maradt érvényben. 1950 februárjában a kunszentmártoni Kármel priorátus rangjára emelkedett. Hat páter és négy segítő testvér működött a rendházban, valamint három rendi papnövendék végezte tanulmányait.

Tíz év ígéretes fejlődését törte derékba az 1950. évben hozott diktatórikus rendelkezés, amely megvonta a szerzetesek működési engedélyét. Félelmetes előjelei már júniusban megmutatkoztak, amikor az ország egyik részéből a másikba hurcolták el a szerzeteseket, egyrészt megfélemlítés végett, másrészt pedig, hogy a kormányzat tárgyalóasztalhoz kényszerítse a püspöki kar tagjait. Június 9-én éjszaka leponyvázott teherautókon 37 ciszterci szerzetes tanárt hurcoltak Bajáról, Pécsről és Szentgotthárdról a kunszentmártoni kármelita kolostorba. Szeptember közepén engedték el őket, de rendházaikba többé nem térhettek vissza. A kunszentmártoni Kármel épületének nagyrésztét is állami kezelésbe vették, a legfelső szint helyiségeit hivatalokká, később lakásokká alakították, lépcsőfeljáratát befalazták. A kápolna II. számú plébánia, illetve Szűz Mária Lelkésztség néven működött tovább az egri érsekség fennhatósága alatt. A szerzetesközösség tagjai egyházmegyei szolgálatba, illetve civil státuszba kerültek. 1954-től a főegyházmegyei hatóság világi papokat nevezett ki a „volt” Kármel, vagyis a lelkésztség élére. Brokárd atya távozása (pontosabban: eltávolítása) után Bánhegyi Béla érseki tanácsos került ide Jászsalsószentgyörgyről. Utóda 1959-ben Mosonyi József lett, aki 1968. december 27-én váratlanul elhunyt. Hónapok múlva nevezte ki az egri érsek P. Szabó Imre Dávid ferenccs atyát a Kármel plébánosává. Évtizedek múltával a pasztorációs tevékenység

teljesen viaszszorult a falak közé, sőt volt idő, amikor a kápolna fennmaradását is komoly veszély fenyegette. Bizonyos állami szervek el akarták érni, hogy a lelkészség szűnjön meg, s olvadjon bele a nagytemplomi plébánia szervezetébe. Szerencsére azonban dr. Mészáros Lajos egri érseki helynök nem volt hajlandó hozzájárulni egyetlen misézőhely megszüntetéséhez sem. Ez a gondviselészerű állásfoglalás mentette át a Kármel-kápolnát a legnehezebb időszakon.⁸

Dr. Takács Nándor Jusztin
székesfehérvári püspök

Takács Nándor Jusztin lelkigyakorlatos püspöki szentmiséje
a kunszentmártoni nagytemplomban 2010. december 5-én

1989 tavaszán ragyogott fel a biztató hajnal: a szerzetesrendek újból megkezdhetnék működésüket. Az újraindulás nehéz és felelősségteljes munkájából bőven kivette részét a tekintélyes székesfehérvári püspöki méltóságba emelkedett kármelita atya: dr. Takács Nándor Jusztin⁹, valamint kiváló segítőtársa: P. Rumi Tamás tartományfőnök.¹⁰ Mindketten szívügyüknek tekintették a kunszentmártoni

P. Rumi Tamás tartományfőnök ünnepi szentmiséje a Kármelben 1991. december 14-én.
Balról jobbra: Juvenál atya, Tamás atya, Nagy Ferenc plébános, Maróti Arnold ciszterci

Kármel visszaállítását, az épület korszerűsítését, a személyi állomány biztosítását. Nagy támogatóra találtak P. Philip Baranda római kármelita generális személyében, aki ezidőtájt végzett kánoni látogatást Magyarországon, többek között a kunszentmártoni kármelita rendházban is. Megtekintette a helytörténeti múzeumban rendezett kiállítást, amely 1990-ben a kunszentmártoni Kármel alapításának 50. évfordulója alkalmával gazdag tárgyi anyag felvonultatásával reprezentálta a kármeliták belmissziós tevékenységét, de ugyanakkor küzdelmes, áldozatos életét is, amit a szétszórátás évtizedeiben kellett elszenvedniük. P. Keller Juvenál atya, aki 1959-ben utolsó kármelita szerzetesként hagyta el Kunszentmárton, 30 évi egyházmegyes papi szolgálat után elsőként, immár házfőnöki minőségben került vissza Kunszentmártonba, az Alföld egyetlen kármelita kolostorába.

E könyv megjelenésének idején P. Zselepszki Fábián kármelita atya végzi az új idők kihívásainak megfelelően a helybeli hívek és az ország különböző tájairól érkező, belső megújulást, kegyelmi töltekezést igénylő népes csoportok lelki gondozását.

-
- 1 Józsa László: A kunszentmártoni Kármel félévszázados története. In: Kármeliták Kunszentmártonban. Szerk. Barna Gábor. 1993. 19-44.
 - 2 Kósa Károly: Szerzetesrendek és házaik Jász-Nagykun-Szolnok megye területén 1920 és 1950 között. In: Kármeliták Kunszentmártonban. Szerk. Barna Gábor. 1993. 7-17.
 - 3 Józsa 1993. 22.
 - 4 Puskely 1990. 64. – A kármeliták misekönyve. Ford.: P. Jácint. Győr, 1936. 61., 74. – Magyar Katolikus Lexikon VI. 2001. 214-217.
 - 5 Brisits Frigyes: Egy klerikázus korrajza a Bernardinumban 1909-1913. In: Kereszty Rókus-Turócziné Pesty Ágnes: Ciszterci arcképek. Bp. 2014. 96-97.
 - 6 Puskely 1990. 63.
 - 7 Józsa 1993. 23.
 - 8 A kármeliták kunszentmártoni letelepedésének történetét az 50. évforduló alkalmával 1990. október 15-én Kunszentmártonban tartott egyháztörténeti konferencia öt előadásán dr. Barna Gábor, Szilárdfy Zoltán, Kósa Károly, Balla János és Józsa László vázolta fel teljes részletességgel. Az előadások anyaga a Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközössége (METEM) által kiadott „Magyar Egyháztörténeti Vázlatok” című sorozat 3. kötetében, illetve „Kármeliták Kunszentmártonban” címmel külön kiadványban is megjelent az 1993. év folyamán. A konferencia vendégei között jelen volt dr. Takács Nándor Jusztin OCD, székesfehérvári püspök is.
 - 9 Dr. Takács Nándor Jusztin OCD (Rábacsanak, Sopron vm., 1927. január 15. – Székesfehérvár 2016. július 11.): megyéspüspök. 1942. Győr: belépett a kármelita rendbe. A teológia 1-3. évét a kunszentmártoni és a keszthelyi kármelita főiskolán, a 4-6. évét a Központi Papnevelő Intézetben végezte. 1951: győri egyházmegyes pappá szentelték. Első szentmiséjét a kunszentmártoni Kármelben mutatta be 1951. november 18-án. 1988: püspök. 1992-2003: székesfehérvári megyéspüspök. 2003: nyugalomban. Püspökként a kármelhegyi Boldogasszony búcsúin és egyéb ünnepi alkalmakkor többször megfordult a kunszentmártoni Kármelben, a nagytemplomban háromnapos lelkipályázatokat is tartott.
 - 10 A kunszentmártoni kármelita rendház visszaállításáért sokat fáradozott P. Rumi Tamás tartományfőnök. Ennek érdekében gyakran megfordult városunkban. Életrajzi adatai: P. Rumi István Tamás (Győrszentmárton/Pannonhalma/, 1918. április 28. – Székesfehérvár, 2010. február 27.) a győri rendház juvenátusában kezdte meg kármelita életét. Gimnáziumi és teológiai tanulmányait Keszthelyen végezte. 1934-ben tett fogadalmat, 1942. június 21-én szentelték pappá. Először a juvenátus prefektusává választották, majd a keszthelyi kolostor házfőnökévé nevezték ki. Itt érte a Rendtartomány feloszlása 1950. szeptember 7-én. A száműzetés éveiben Felsőödre költözött. Villanyszerelőként dolgozott, majd a Solidaritas Házipari Szövetkezet áruforgalmi vezetője lett. A megpróbáltatások alatt is megőrizte derűs bizalmát a Gondviselésben. A gödi hívek nagyon szerették. A Magyar Rendtartomány újraindulásának nehéz időszakában mint tartományfőnök fáradhatatlanul dolgozott. Nehéz tiszttségét 1990-től 1999-ig végezte. 1996-tól 2002 júliusáig a budapesti rendház főnökeként is szolgált. Szívében hordozta hazája s a magyar egyház ügyét, sokat imádkozva új hivatásokért. Élete végén a betegség nehéz kereszty Krisztussal egyesülten hordozta a székesfehérvári Papi Otthonban. 92 éves korában halt meg. 2010. március 6-án helyezték nyugalomra a keszthelyi Kis Szent Teréz Bazilika altemplomában.

Kármelita atyák és tesvérek

P. PÁLVÖLGYI IGNÁC, KÁROLY¹ **kunszentmártoni házfőnök (1940–1942)**

Budapesten született 1889. április 23-án. Még gimnazista volt, amikor 1904. augusztus 12-én a kármelita rendbe lépett. 1905. augusztus 13-án tett fogadalmat, 1911. október 24-én szentelték pappá. Teológiai tanulmányaiban kiváló eredményeket ért el, különösen az egyházjog területén tanúsított nagy jártasságot, ezért a megyéspüspökök gyakran megbízták a szerzetesnővérek közösségeinek vizitációjával. Tartalmas szentbeszédeit a hívek szívesen hallgatták.

A Kármel eszmeiségéhez következetesen ragaszkodott, a rendi szabályokat hűségesen betartotta, ezért nyerte el gyakran az előljárói tisztséget. 1930-tól 1933-ig a keszthelyi rendház priorja, 1933 és 1936 között provinciális, vagyis a magyarországi kármeliták legfőbb előljárója. 1936-1939: Keszthelyen házfőnök. 1940-től 1942-ig az újonnan alakult kunszentmártoni kármelita közösség első házfőnöke. P. Szabó Pál tartományfőnök kíséretében 1940. június 22-én érkezett meg városunkba rendtársaival együtt. A vasútállomáson Timon Zsigmond apát-plébános fogadta. Az Újvilág utcai házban berendezett ideiglenes kolostor és kápolna működését nagy hozzáértéssel szervezte meg. A lakosság hamar megszerette.

A kármeliták érkezése 1940. június 22-én. Balról jobbra: Szabó Pál tartományfőnök, Fidél testvér, Timon Zsigmond apát-plébános, Pálvölgyi Ignác. Szabó Pál előtt: Halász Imre

Ő hirdette meg 1940-ben az első Kármelhegyi Boldogasszony-búcsút. Az 1941-es búcsún már nemcsak a helybeli hívek jelentek meg nagy számban, hanem a szomszédos Cséparól, Szelevényről, Mesterszállásról is jöttek zarándokok. A dél-előtti nagymisét és szentbeszédét Pálvölgyi Ignác házfőnök atya mondotta. A déli időt a zarándokok az épülő rendház mögötti Horthy-ligetben kedves társaságban töltötték. Délután 6 órakor Bolya Ferenc, a plébániát vezető segédlelkész magas szárnyalású szentbeszéde vezette be a népes skapuláré-körmenetet, amelyen a helybeli egyesületek vezetőikkel vettek részt. A pápai áldás után felsorakoztak a zarándokok, akiket a hívek búcsúénekekkel kísértek a plébánia-templomba. Itt P. Pozsgay Alfonz kármelita atya búcsúztatta el a zarándokokat. Majd a tömeg kivonult a Körös-hídhöz, ahol Fialka Lajos csépai főbíró, zarándoklatvezető a búcsúsók nevében a hazaindulás előtt ünnepélyesen megcsókolta a búcsúkeresztet. A hitvalló nap emlékét szívébe zárva oszlott el a hívek serege.²

P. Pálvölgyi Ignác az alapozástól a tető felhúzásáig nap mint nap személye-

Az épülő rendház magaslatán: Pálvölgyi Ignác házfőnök, Szabó Pál tartományfőnök

sen ellenőrizte és kísérte figyelemmel az emeletes rendház építésének munkálatait. 1941 októberének első napjaiban bokrétaünnepélyt tartottak. Az őszi szél hűvös fuvallata lengette a Kármel épületének legmagasabb pontján elhelyezett bokréta-fát, a harminc darab sokszínű selyem fejkendővel. Este fél 7-kor, munkazárás után P. Pálvölgyi Ignác házfőnök kiment az építkezés színhelyére, hogy mint házigazda együtt örüljön a lelkes munkacsapattal és Gyalay Simon építési vállalkozóval. A házfőnök beszédet intézett a jelenlévőkhez. Röviden rámutatott arra, hogy a vallás a kultúra lelke, és ez a lélek templomokból és kolostorokból árad ki. Aki templomot épít: kultúrmunkát végez. Megköszönte a munkavállaló és a munkások fáradságait, kérte, hogy ők legyenek majd ennek a szentélynek a

legbuzgóbb látogatói. Annak a sok áldásnak, amely erről a szent helyről kiárad, ők és késő unokáik vigyék el főrészt. Az ünnepély végeztével az atyák megvendégelték a munkásokat, Gyalay Simon felesége pedig emlékképpen kiosztotta a bokrétára tűzött kendőket.³

Ignác atya 1942-ben távozott el, miután 53 évesen ismét tartományfőnökké választották. Bizonyos kérdésekben határozatlannak mutatkozott, ilyenkor Brokárd atya tanácsát kérte a döntések meghozatalában. 1945 és 1950 között Keszthelyen prior és plébános. A szerzetesrendek feloszlása után a veszprémi egyházmegye kötelékébe került.

Pálvölgyi (eredetileg: Pörtl) Ignác Károly balatonendrédi lelkészként halt meg Budapesten 1958. augusztus 17-én, életének 69., áldozópapságának 47. évében.⁴

1 A nevek előtt szereplő „P.”: a latin páter (atyá) rövidítése. Az évszámok az illető kármelita szerzetesek kunszentmártoni működését jelzik.

2 Kunszentmártoni Híradó, 1941. július 26.

3 Józsa: A kunszentmártoni Kármel félévszázados története. In: Kármeliták ú Kunszentmártonban. 1993. 19-53.

4 P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezőse. Budapest, 2003.

P. KONDEK MIHÁLY, SÁNDOR kármelita atya (1940–1941)

Hatvan városában született 1909. február 20-án. A kármelita rend ruházatát 1930. október 18-án öltötte magára. 1931. október 19-én ünnepélyes örök fogadalmat tett. 1938. július 3-án szentelték pappá. Csendes, szerény, imádságos lelkületű szerzetes. A kunszentmártoni kármelita közösség alapító tagja, habár rövid ideig működött városunkban. Tartózkodási helyein villanyszerelői képzettségével rendben tartotta az elektromos vezetékeket. Idős korában előljárói a székesfehérvári papi otthonba küldték.¹

1 P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezőse. Bp. 2003.

FR. SZÉP FIDÉL, ISTVÁN¹ segítő testvér (1940–1941)

A Zala megyei Cserszegtomaj községben született 1911. április 16-án. A kármelita rendbe 1931. január 20-án lépett. Egyszerű fogadalmát 1933. január 21-én, az örök fogadalmat 1936. január 21-én tette le. A kunszentmártoni Kármel alapító tagja. Szorgalmas, szerény, csendes fráter volt, kitűnő koledáló (alamizsnagyűjtő) képességgel. Leghosszabb ideig Keszthelyen, majd – a szétszórátás évtizedeiben, egészen haláláig – Attyapusztán működött.²

1 Fr.: Fráter (testvér) a laikus szerzetes – tehát nem felszentelt pap – megnevezése.

2 P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezőse. Bp. 2003.

P. POZSGAY ALFONZ, PÁL kármelita atya (1941–1945)

A második világháború nehéz időszakában, 1941 és 1945 között a kunszentmártoni Kármel köztisztvisletben álló, jellegzetes alakja volt Pozsgay Alfonz kármelita atya. Szerzetesi szolgálata mellett készségesen vállalkozott lelkipásztori munkára a nagytemplomban és az alsó temetői kápolnában is. Dunántúli születése ellenére nagyszerűen bele tudott illeszkedni az alföldi nép lelkivilágába. Szelíd, mosolygós arca, jó kedélye, kissé bohém természete népszerűvé tette az idősebb hívek és a kis ministránsok körében egyaránt. Kitartó hűséggel oktatta a hittant a tanyai iskolákban. A Rend publicistájaként kapcsolódott be a helyi sajtó munkájába. Remek írások kerültek ki keze alól a *Kunszentmártoni Híradó* címlapjain a kármelita rendház 1941 őszi történeti felszenteléséről, Hász István tábori püspök érkezéséről. „Szent Terézke a nagyalföldi tanyán” című sorozata a kármeliták folyóiratának 1943. évfolyamában jelent meg. Ízelítőül néhány sor a kármeliták tanyavilág téli hangulatából: „...A barát a szánra tette magát. Elindultak. Hideg volt. Kiérték a városból. A szél fújta a havat. A lovak húsz kilométert léptek. Patáik alatt porzott a hó. A magyar rónaság álma fölött pihés hótakaró borongott. Szét-szórt házakban nem látszott az élet. Sokan a városba költöztek. Mások földjeiken épült tanyaházak őrzői maradtak. Itt az emberek mintha nem szeretnék egymást, annyira távol vannak a tanyák a szomszédoktól. Ahol horkanva megállnak a gazda lovai, az mégis testvérekké avatja őket. Az iskola kopott falai némán köszöntik az érkezőket...”¹ Páter Alfonz népszerű és olvasmányos cikkei, a Kármel belső életéről szóló híradásait nemcsak Kunszentmárton katolikus lakossága, hanem a *Szent Terézke Rózsakertjének* olvasóközönsége is érdeklődéssel várta szerte az országban.

Alfonz atya a Solti családnál

Alfonz atya 1913. augusztus 28-án született a Sopron megyei Rábacsanak községben. 1930. július 15-én öltötte magára a kármelita rend barna ruháját, s a következő év július 16-án tette le fogadalmát előljárói kezébe. A papszentelés kegyelmében 1939. június 18-án részesült Szombathelyen. Teológiai tanulmányai végeztével először a keszthelyi, majd 1940-41-ben a győri, 1941-45-ben a kunszentmártoni kármelita rendházban teljesített lelkipásztori szolgálatot. Részes volt az ideiglenes kolostorból az 1941-ben felépült új rendházba való átköltözésnek.²

Gyengülő egészsége nem sokáig bírta a Kármel szigorú életmódját, ezért – sokak sajnálatára – római engedéllyel 1945-ben Miskolcon átlépett a konventuális minoriták enyhébb követelményeket támaztó rendjébe, ahol a Pelbárt atya nevet kapta. Miskolcra Nyírbátorba helyezték, ahol 1946 és 1949 között a minorita templom plébánosaként működött. 1949-50 között Szegeden, a felsővárosi minoritáknál teljesített szolgálatot. Itt érte a szerzetesrendek feloszlataa, mely után a csanádi egyházmegye kötelékébe került. 1951-től 1971-ig a szegedi alsóvárosi (ferences) kegytemplom plébánosa volt. Főpásztora 1955-ben címzetes esperessé nevezte ki. 1971-től 1977-ig Tiszasziget község plébánosa. 1977. június 1-jén vonult nyugalomba. Súlyosbodó betegsége miatt a pannonthalmi papi otthonba kérte felvételét. Hosszú szenvedés után 1984. január 20-án ott halt meg életének 71., áldozópapságának 45. évében. Január 31-én szülőfalujában, Rábacsanakra temették el szülei mellé.

1 Szent Terézke Rózsakertje, 1943. március. 171.

2 Catalogus Religiosorum et Monialium Discalceatorum Ordinis B. Mariae V. De Monte Carmelo in Hungaria Anno 1943. 20., 28. – Csanád Egyházmegye Jubileumi Évkönyve 1980. 140. – Katolikus Szó, 1984. március 18-25.

FR. ÁDER JÓZSEF, MÁRTON **kármelita testvér (1940–1945), (1989–1994)**

A Sopron megyei Maglóca községben született 1919. október 29-én. Bányához, Áder Ráfael atyához hasonlóan ő is felszentelt pap szeretett volna lenni. Amikor 1935-ben 16 évesen a keszthelyi juvenátusba került, Jenő atya úgy gondolta, képes lesz egy év alatt két gimnáziumi osztályt elvégezni. Ideg-gyengesége miatt nem sikerült, latin nyelvből megbukott. Felajánlották neki a pótvizsgát, de nem vállalta, inkább laikus testvérnek jelentkezett. 1937-ben lépett a kármelita rendbe. Marcell atya, az újoncmester nagyra értékelte József testvér alázatát és a Kármel iránti hűségét. A két éves próbaidő letelte után 1939. július 16-án egyszerű fogadalmat tett. Győrből

Fr. Áder József a keszthelyi rendházban

A két testvér: Fr. Áder József és P. Áder Ráfael

Kunszentmártonba helyezték, így ő is az új kolostor alapító tagja lett. Az Újvilág utcai ideiglenes házban, majd az 1941-ben felszentelt Munkácsy utcai rendházban a sekrestyési teendőket látta el nagy lelkesedéssel és hozzáértéssel. Itt tette le örök fogadalmát is a Kármelhegyi Boldogasszony ünnepén, 1942. július 16-án. A hívek hamar megszerették a rokonszenves fiatal szerzetest. A háború után előljárói Rómába helyezték. A Teréziánumban, a Rend központi házában teljesített szolgálatot. Kitűnően megtanult olaszul. Egészségi okok miatt 1963-ban visszatért Magyarországra. A Szolidaritás egyházi szövetkezetében szabóként dolgozott. Az újrakezdés után 1989-ben – Juvenál atya házfőnöksége idején – Kunszentmártonban, majd 1994-től Jeromos atya mellett Miskolcon volt sekrestyés. Innen Budapestre került. Súlyos betegségét a győri kórházban ismerték fel, végül a pannonhalmi szociális otthonban hordozta nehéz keresztjét. Áder József testvért innen hívta haza az Úr 2003. március 22-én, életének 84., szerzetesi hivatásának 66. évében. Március 31-én a győri kármelita templom kriptájában helyezték örök nyugalomra.¹

1 P. Keller Juvenál kéziratos emlékezése. Bp. 2003. – Gyászjelentés.

FR. KUPI MÁRTON, ISTVÁN = MÁRTON TESTVÉR (1943–1958)

A hivatását tökéletesen betöltő, végtelen nagy hitel, alázatossággal és jóra való készséggel megáldott szerzetes testvér, aki a kunszentmártoni kolostorban leghosszabb ideig teljesítette szolgálatát, 1884. augusztus 20-án született a dunántúli Győrszabadhegy községben. 1907. március 17-én, 23 éves korában kérte felvételét a kármelita laikus testvérek közé. Újonc évét Ausztriában töltötte. 1911. február 25-én tett egyszerű fogadalmat. A győri rendházban a szakácsi feladatot bízták rá. Az első világháború idején behívták katonának. A vesztes háború végeztével a tisztek kérték, maradjon a laktanyában, legyen hivatásos katona. Határozottan nemet mondott. Később erre így emlékezett: „Amikor Győrbe érkezve megpillantottam a kármelita templom tornyát, valami titkos hang szólított meg: „Ne lépj be, a világban szép jövő vár rád, menj vissza a laktanyába!” De aztán jött a másik hang: „Ne hallgass a kísértőre!” Kemény elszántsággal léptem be a kolostor kapuján.” 1943-ban került Kunszentmártonba. Haláláig itt élt, tizenöt év alatt egyszer sem lépett ki az utcára. A kertet művelte, tyúkokat nevelt és szabóként a rendi ruhákat készítette. Utolsó éveiben sekrestyés volt. 1950. június 9-én reggel ő jelentette Juvenál atyának a ciszterci szerzeteseket ide szállító teherautók érkezését. A szétszórátás éveiben továbbra is végezte a rábízott teendőket. 1957 őszén kérte Pál atyát, az akkori tartományfőnököt, hogy hazamehessen nővéréhez. Bánhegyi Béla plébános is tudomásul vette szándékát. Novemberben gyengülni kezdett, ágynak esett, ahonnan nem is kelt fel többé. Dr. Káta Pál István orvos gyakran meglátogatta. A beteg karácsony előtt értesült a velencei pátriárka: Adeodatus Piazza bíboros (kármelita atya) haláláról, akit római tartózkodása alatt jól ismert és nagyon tisztelt. A hír megdöbbenetett, ennek hatására állapota folyamatosan romlott, Juvenál atya felkészítette a nagy útra. 1958. január 1-jén, újév napján, az ünnepi szentmise alatt, életének 74. évében nemes lelkét visszaadta az Úrnak. A Szűzanya úgy intézte, hogy aki fiatal korában legyőzte a kísértést és a legnagyobb nehézségek közepette is hűséges maradt a Kármelhez, annak a Kármelben kellett meghalnia. Búcsúztatásán nagyon sok rendtag vett részt (többek között P. Rumi Tamás, valamint a helybeli születésű P. Kovács Ágoston). A kemény téli időjárás miatt Pál atya késve tudott megérkezni, ezért a gyászmisét Bánhegyi Béla érseki tanácsos, a Kármel plébánosa mondta, a temetési szertartást viszont már P. Szabó Pál tartományfőnök atya végezte az alsó temetőben.¹ Az egyetlen Kunszentmártonban nyugvó kármelita szerzetes fehér márvány síremlékének felirata:

Kupi I. Márton testvér 1884–1958. „Szűzanyánk, végy karjaidba minket, amidőn majd meghalunk.”

Fr. Kupi Márton az első világháború után

¹ P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezése. Bp. 2003.

P. SZABÓ PÁL, GÁBOR házfőnök (1942–1948)

A Magyar Kármelita Rendtartomány legidősebb tagja 1901. november 13-án Győrzámolyban született mélyen vallásos szülőktől. 1920. március 19-én lépett a rendbe Győrött, ahol 1924. március 23-án ünnepélyes örök fogadalmat tett. Teológiai tanulmányait Spanyolországban, Las Palmas-ban végezte és 1926. szeptember 26-án Valenciában szentelték pappá. 1927-ben visszatért Spanyolországból. Szerzetesapí-lelkipásztori munkáját a győri rendházban kezdte meg, majd Budapestre és Keszthelyre disponálták. A rendi káptalan 1936-ban budapesti perjellé, majd 1939-ben tartományfőnökké választotta. Ebben a minőségében őt tekinthetjük a kunszentmártoni kármelita közösség megalapítójának.

A Kármel erkélyén. Álló sor balról jobbra: József testvér, Fidél testvér, Márk atya, Teofil atya, Alfonz atya. Ülő sor: Szabó Pál, Pálvölgyi Ignác, Kajetán testvér

1940 júniusában Ignác atyát, Mihály atyát és Fidél testvért ő kísérte új működési helyükre, a Körös partján elterülő alföldi kisvárosba. Hivatali idejének letelte után 1942-től 1948-ig kunszentmártoni házfőnök. 1948-ban, mint a tartomány első tanácsosa Miskolcra került. Fekete Jenő tartományfőnök visszavonulásakor 1951-ben, a rendek szétszórátása után a római Generális Definitorium Pál atyát nevezte ki provinciálisnak. Ezt a tisztséget a legnehezebb időkben, sok megaláztatás elviselésével kellett betöltenie több mint harminc éven keresztül. A szétszórt rendtagokat minden évben meglátogatta, a szegényebbeket anyagilag is támogatta. Még nyolcvan felüli éveiben is kilométereket tett meg gyalog. Közben mint káplán végezte lelkipásztori munkáját a győri egyházmegye papjaként – ahogyan akkor mondani kellett – a győri *volt* kármelita templomban. Közkedvelt gyóntató volt. Idős korában még megérte a Rend visszaállítását (1990). Egészségi állapota miatt 1995-ben az érdi Szent József Idősek Otthonában helyezték el. A hívek osztatlan szeretetét élvező Szabó Pál atya, nehéz idők igénytelen, hős tartományfőnöke, életének 95. évében, csendes felkészülés után, a betegek szentségével megerősítve, 1996. április 1-jén hunyt el. Földi maradványait április 10-én a győri kármelita templom rendi kriptájában helyezték örök nyugalomra.

Pál atya kunszentmártoni házfőnökként meghatározó személyisége lett az egyházközségnek, sőt az egész Kunszentmártonnak. Szolgálati idejének kezdetén halt meg Timon Zsigmond apát-plébános. Bolya Ferenc adminisztrátorral 1943 májusában ő fogadta ünnepélyes keretek között az új lelkipásztort: Szabó Elek esperes urat. 1944 őszén, az oroszok bejövetelének nehéz napjaiban bátor és bölcs viselkedésével sok bajt és nehézséget tudott elhárítani. Az ostrom idején lehetővé tette, hogy Szabó Elek esperes-plébános a Kármel épületében tölthesse

Az 1946. évi bérnálásán: P. Szabó Pál, P. Kövecses Ciprián, P. Áder Ráfael, P. Mátéffy Brunó

a vészterhes napokat. A templomot ért belövések és rongálódások miatt az 1944. november 11-i Szent Márton búcsút is a Kármelben kellett megtartani. Az egri érseki hatóság felhatalmazásával Pál atya Kunszentmárton délnyugati lakóterületeire plébánosi megbízatást kapott. Neki jutott osztályrészül az a szomorú feladat, hogy 1945 júliusában az 57 éves korában elhunyt Szabó Elek esperes-plébánost eltemesse, utolsó útjára kísérje. Sokszor szerepelt lelkigyakorlatos szónokként a nagytemplomban is. Erős, edzett, fegyelmezett ember volt. Egyéni életében, legmagasabb előjárói tisztségeiben is a legnagyobb egyszerűség jellemezte. 1943 őszén a Kunszentmártonba helyezett rendi főiskolán egyháztörténelmet tanított. A felosztatás éveiben is szinte észrevétlenül jelent meg Kunszentmártonban. Ő temette 1958-ban Márton testvér, 1970-ben a Kármel-alapító Halász Imre tanár urat, 1977-ben Kovács Ágoston kármelita atya édesanyját. 1971-ben Felföldi Mátyás újmiséjén a kézvezetői tisztséget teljesítette. Emlékezetes marad a rendtársaihoz intézett egyik beszéde, melyben a rá annyira jellemző spanyolos lelkesedésével többször is megismételte Szent Illés próféta bibliai szavait: „Él a seregek Ura, akinek színe előtt állok!”¹

¹ P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezése. Bp. 2003. – Gyászjelentés.

FR. KONCZOS KAJETÁN, ISTVÁN (1943)

A Sopron megyei Szany községben született 1894. december 29-én. Még nem volt húsz éves, amikor 1914. július 30-án a kármelita rendbe lépett. 1921. március 23-án az egyszerű fogadalmat, 1924. március 23-án örök fogadalmát tette le. 1943-ban rövid ideig Kunszentmártonban is működött. Egyszerű, készséges, buzgó lelkű szerzetesként emlékeznek rá. 1955. április 20-án halt meg 61 éves korában.¹

¹ Kéziratos rendi névtár.

Két kármelita szerzetes testvér. Fent: Fr. Konczos Kajetán, a lépcsőkön: Fr. Vig Jób és a polgárista diákok, a Kármel hűségesei ministránsai

FR. MOLNÁR ANDRÁS, DEZSŐ (1943)

A Győr megyei Rábapatona községben született 1918. december 10-én. 1936. szeptember 27-én lépett a rendbe. 1938. szeptember 28-án egyszerű, 1941. szeptember 28-án örök fogadalmat tett. Néhány hónapig volt Kunszentmártonban, amikor behívták katonának. Az orosz fronton harcolt. Utolsó tábori lapján csak ez a szó szerepelt: „Kármel, Kármel, Kármel!” Többé nem írt. Ez a lap már jelzi, hogy érezte halálát.¹

¹ P. Keller Juvenál kéziratos emlékezése. Bp. 2003.

FR. ZABB ELEK, JÁNOS (1943–1944)

Budapesten született 1902. november 14-én. Mint fiatal drogista segéd lépett segítőtestvérnek a kármelita rendbe 1928. november 3-án. Ideiglenes fogadalmát 1930. november 7-én, az örök fogadalmat 1933. november 7-én tette le. Különböző beosztásokban működött, és mindenütt nagy szorgalommal teljesítette kötelességét. Ugyanakkor ápolta magában az imádságos lelkületet is. Gyermeki szeretettel viseltetett a Szűzanya és Szent József iránt. Kunszentmártonban vidám természetére emlékeznek. Kedves kis dalok dúdolása közben főzte a rendház alagsori konyhájában az egyszerű, de ízletes ételeket. Öregségét a pannonthalmi szociális otthonban töltötte. Ott is kitűnt imádság-szeretetével. Korán reggel ő volt az első a bazilikában, és várta a szentmisére érkező atyákat, hogy sorban ministrálhasson nekik. 1976. március 13-án halt meg Budapesten, életének 74. évében. A szentoltvasó hangos imádkozása közben érte a halál. Éppen akkor, midőn ezeket a szavakat ejtette ki: „Most és halálunk óráján. Amen.”¹

¹ Szolgálat, 1976. 30. 98-99.

P. SZÚCS MÁRK, LÁSZLÓ (1941–1943)

Tolnanémedi községben született 1910. április 20-án. A kármelita rendbe lépett 1932. február 7-én. Fogadalommal 1933. február 8-án kötelezte el magát Isten szolgálatára. A teológiai tanulmányok végeztével Veszprémben szentelték pappá 1935. június 23-án. A Sarutlan Kármelita Rend kolostoraiban szolgált 1950-ig: Keszthely 1935-36, Győr 1936-38, Budapest 1938-39, Győr 1939-41. Az angyali szelídségű, arcán enyhe mosolyt tükröző Márk atya 1941-től 1943-ig működött Kunszentmártonban. Jól felépített, tartalmas szentbeszédeivel vezette a Kármel híveit az üdvösség útján. A polgári iskolás fiúk nagybőjti lelkigyakorlatának délutánjain nagy türelemmel és alázattal végezte a tanterembe egyenként belépő diákok tömegének gyóntatását. A szerzetesrendek feloszlata előtti években még Budapesten (1943-46), Miskolcon (1946-48) és újra Budapesten (1948-50) tevékenykedett. A székesfehérvári egyházmegye kötelékében káplán Felcsút 1950-55, Adony 1955-56, lelkész Nagylók 1956-62, káplán Székesfehérvár Szent Imre-templom 1962-64, Pázmánd 1964-66, Tököl 1966, Csepel I. 1966-69, plébános Nadap 1966-88. Nyugalomban 1988. október 1-től. A székesfehérvári papi otthon, az egykori kármelita kolostor lakójaként halt meg 1989. július 10-én életének 79., papságának 54. évében. A fehérvári Szentháromság temető papi sírkertjében július 17-én kísérték nagy részvét mellett utolsó útjára a feltámadás hitében.¹

1 Gyászjelentés.

FR. FELFÖLDI MÁTYÁS, BALÁZS (1942)

Kunszentmártonban született 1920. január 20-án. Tizenhat évesen jelentkezett a kármelita rendbe. Hivatalos felvételének dátuma: 1941. január 7. A következő évet szülővárosa kolostorában töltötte. 1950-ben testvérként tett örök fogadalmat. A Rend magyarországi feloszlata után Keszthelyen volt sekrestyés 1951-től 1957-ig, majd mikor innen is távoznia kellett, nyomdászként dolgozott Szegeden. Ott jelentkezett a teológiai tanulmányok elvégzésére. 1971. április 14-én szentelték pappá. Röszkén, Endrődön, Új-Szegeden, Pitvaroson, Öttömösön végezte nagy lelkiismeretességgel a lelkipásztori munkát. A Kármelita Rend magyarországi újjáéledésekor az elsők között vállalta ismét a szerzetesi életet, s a keszthelyi rendházban működött 1999. június 2-án, 79 éves korában bekövetkezett haláláig.

Az előző két évben türelmes megadással viselte a betegség súlyos keresztjét, s a papi zsolozsma és a szentolvasó volt állandó támasza. A keszthelyi Szent Teréz bazilika sírboltjában nyugszik.¹

1 Gyászjelentés. Részletes életrajza a kunszentmártoni születésű papokról szóló fejezetben található.

P. KOVÁCS TEOFIL, JÁNOS (1943–1944)

A Vas megyei Rábahídvég községben született 1915. február 1-jén. Életútját szemléletesen mutatja be a *Szolgálat* című papi folyóirat 1980-ban megjelent nekrológja: „Nem mindennap talál az ember fiatal diákgyerekneél olyan tisztza és határozott papi hivatást, mint nála. Négy polgárit végzett, és miután a rábahídvégi plébánosnál megtanult latinul, letette a különbözeti vizsgát a négy gimnáziumi osztályról. Utána a 17 éves fiú egyenesen Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímáshoz utazott Esztergomba, teljesen egyedül, és kérte, vegye fel őt a szemináriumba ingyenes helyre, mert özvegy édesanyja nem tudna érte fizetni. Pedig ő nagyon szeretne pap lenni, sőt jó, szent pap lenni. A primás, miért, miért nem, nem vette föl, hanem elküldte a győri kármelitákhoz. Ha megtetszik neki az életük – tanácsolta –, akkor legyen kármelita. De ha három hónap múlva úgy érezné, hogy nem neki való, akkor jöjjön vissza, és ő fölveszi a szemináriumba. János azonnal szót fogadott. Győrről a szentéletű Marcell újoncmester vezetése alatt megkezdte a kármelita életet. Az újoncév leteltével Teofil testvér 1933. július 16-án boldogan tette le fogadalmát a Kármelhegyi Boldogasszony rendjében. A tehetséges ifjú szerzetest előjárói a Kármel hegyére küldték, hogy a rend ottani filozófiai kollégiumában végezze el bölcseleti tanulmányait. Innen a római teológiai fakultásra került. Itt hat évig tanult, és miután 1940. június 16-án pappá szentelték, a hittudományok doktoraként tért vissza Magyarországra 1942. június 28-án.”¹ „Augusztus 20-án, Szent István ünnepén tartotta szülőfalujában, Rábahídvégen első ünnepélyes szentmiséjét. Földijei, de különösen öreg édesanyja, már régóta várták és készültek a szép napra. Az egész vármegye ünnepe volt, mert ez volt az első kármelita újmise Vas megyében, és különösen azért is tódult a nép Szombathelyről, Vasvárról és a közeli községekből, mert az újmise a szentmise után a Szentatya áldásában részesítette a jelenlevőket. Manuductora Szekér Antal pápai kamarás, az újmise öreg plébánosa, szónoka pedig P. Csapó Gábor kármelita atya volt. Az asszisztenciát kármelita kispap társai szolgáltatták.”²

P. dr. Kovács Teofil 1943. szeptember 1-től rövid ideig a Kunszentmártonban működő rendi főiskolán tanított filozófiát és történelmet a kármelita kispapoknak. 1944 januárjában Szeghy Ernő atya, betegsége miatt Keszthelyen lemondott a dogmatika tanításáról, a rendi előjárók 1944. február 1-től Teofil atyát bízták meg a dogmatika oktatásával, így Kunszentmártonból Keszthelyre irányították. A tartományi tanács 1945-ben kinevezte a kispapok magiszterének. Ebben a minőségében tanította a dogmatikát, a liturgiát, a lelkipásztorkodást és a gregorián éneket. 1948-ban a budapesti rendházba helyezték, ahol subpriorként tevékenykedett.³

1950-től, mint az esztergomi főegyházmegye papija, a budapesti Szent Kereszt plébánián káplán lett. A szétszórás idején a Huba utcai kármelita templom mint lelkészség működött. A templomigazgató P. Csapó Gábor, a káplán 1957-től egészen haláláig Kovács Teofil atya volt. Kiváló szónokként ismerték. „Érces, csengő hangját a templom bármelyik zugában meghallották és megértették a hívek. Több helyre meghívták prédikálni és lelkigyakorlatok tartására. Kitartóan végezte a papi működésnek azt a részét is, amelynek értéke emberi mértékkel nem mérhető, a gyóntatást. A templom vonzóereje annak is tulajdonítható, hogy plébánosával együtt mindennap órákon át kinn ült a gyóntatószékben, és várta türelemmel

a gyónókat. Buzgó papi életét szépen jellemzi Szent Bernátnak az a mondása, amely jeligéül gyászjelentésére is rákerült: *„Csak világítani kevés. Csak melegíteni kevés. Világítani és melegíteni – ez minden.”* Benne mind a kettő megvolt. Nem közönséges tudásával oktatta a hívőket, páratlan jóságával, szeretetével fölmelegítette, lánggra gyullasztotta szívüket.”⁴

1980. február 17-én halt meg, 65 éves korában. Pálos Iván esztergomi segédpüspök temette. Koporsóját nemcsak rendtársai és a környékbeli papok vették körül, hanem a templomba járó hívek is nagy számban. A kármeliták sírboltja fogadta be fáradt testét.

1 Szolgálat, 1980. 40. 94.

2 Szent Terézke Rózsakertje, 1942. október. 90. lap.

3 P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezése. Bp. 2003.

4 Szolgálat, 1980. 40. 94-95.

P. KÖVECSES CIPRIÁN, BÉLA (1945–1948)

A Győr megyei Gyirmót községben született 1906. július 24-én. Tizenhat éves korában, 1922. augusztus 10-én lépett a kármelita rendbe. 1923. augusztus 11-én tette le fogadalmát, 1930. június 14-én pappá szentelték. Mindig gyöngye egészségű volt, mégis kivette részét a munkából. Keresett gyóntatóatyaként vált közismertté. Szívesen és eredménnyel foglalkozott az ifjúsággal. Rendjén belül is értékelték munkáját, hisz két ízben is házfőnöknek választották.¹ 1933-tól 1939-ig Keszthelyen a kispapok magisztere, 1939-től 1945-ig Budapesten prior (házfőnök). 1945-ben Kunszentmártonba helyezték, ahol 1948-ig működött. A főváros nyüzsgése és forgalma után nehezen illeszkedett be a vidék nyugodtabb munkaritmusába. Szeretetre méltó, kedves egyéniség volt. Ő alapította meg a kunszentmártoni leányok ifjú harmadrendjét. P. Fekete Jenő tartományfőnök kinevezte a magyarországi kármelita harmadrendek igazgatójává. 1948-ban a győri kolostorba került.² A rend feloszlását követően, élete második felében az esztergomi főegyházmegye szolgálatába állt. Győrzámoly községben mint káplán működött egészen haláláig, és kiérdemelte mind plébánosának, mind pedig a híveknek szeretetét és ragaszkodását. Súlyos és hosszantartó betegsége sok szenvedést okozott számára, de panasz sohasem hagyta el ajkát. 1977. május 16-án halt meg, 71 éves korában. Pálos Iván esztergomi segédpüspök temette. Rendtársai közül is, a világi papságból is nagyon sokan jelentek meg a temetésén. A győri kármelita templom kriptájában helyezték örök nyugalomra.³

1 Szolgálat, 1977. 35. 103.

2 P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezése. Bp. 2003.

3 Szolgálat, 1977. 35. 103.

P. ÁDER RÁFAEL, JÁNOS (1944–1949)

A Sopron megyei Maglóca községben született 1914. október 13-án. A gimnázium alsó négy osztályát a bencéseknel, a felső osztályokat a premontreieknel végezte. 1931. július 4-én lépett a kármelita rendbe, noviciusmestere Marcell atya volt. Fogadalmát 1932. július 5-én tette le. A rendi előjáróság 1934 őszén magasabb tanulmányok végzésére Rómába küldte, ahol 1939. szeptember 15-én pappá szentelték. Hazatérése után Keszthelyen a rendi kispapoknak egyháztörténelmet, később liturgiát és szentírástudományt tanított. 1944-ben Kunszentmártonba helyezték. Az 1943 óta itt működő bölcseleti főiskolán a filozófia oktatásával bízták meg. Felelősségteljes munkája mellett sokrétű tevékenységével, papi buzgóságával, fáradhatatlan szervező készségével nyerte el a hívek szeretetét, nagyrabecsülését. Hatásos szónok, kitűnő lelkigyakorlat-vezető. A helybeli születésű Ágoston atya 1945 júliusában tartott újmiséjén megrázó erejű szentbeszédet mondott. A polgári iskolás fiúk részére tartott háromnapos lelkigyakorlaton életet meghatározó eszméket oltott az ifjak szívébe. Beszédei a keresztény optimizmust sugározták. Kedvelt mondása: „Gomolygó felhők fölött örökké kék az ég.” Szabó Elek esperes-plébános kérésére 1944 őszén, az orosz csapatok bevonulása után készséges áldozatvállalással végezte a pap nélkül maradt tiszazugi falvak és külterületek lakóinak lelki gondozását. Kántori munkája során alapította meg a Szent Teréz Énekkart, melynek teljesítményét nagy hozzáértése és szakértettsége révén egy-két év alatt művészi nivóra emelte. 1947 és 1948 nyarán a leendő kármelita templom telkén kialakított szabadtéri színpadon adták elő kiválóan felkészített amatőr színjátszók a Ráfael atya által rendezett „Égi üzenet” és „A szentmise titkai” című misztériumjátékot. 1949. május 31-én az atyapusztai remetességbe helyezték.¹ A rendek feloszlata után a győri egyházmegye kötelékébe került. Segédlelkész volt a soproni volt domonkos templomban 1950-51, Kónyban 1951-54, ismét Sopronban, a volt domonkos templomban 1954-62, Tatabánya-Bánhidán 1962-65, plébános Várgesztesen 1965-ben, Vérttestolnán 1965-től. Élete utolsó éveiben, nyugdíjazásáig Héderváron kisegítő. Jézus Szívéről nevezett P. Ráfael kármelita atya (Fr. József

Ráfael atya a kungyalui hívek körében

testvérbátyja) 1984. szeptember 27-én hunyt el 70 éves korában. A temetési szertartást Pataky Kornél győri megyéspüspök végezte. A győri kármelita templom sírboltjában nyugszik.²

P. Áder Ráfael rendezte Calderon: A szentmise titkai c. misztérium-játékát

Az előadás Kálvária-jelenete. A keresztre feszített Jézus szerepében Ugrin László, Szent János apostol: Demeter István káplán

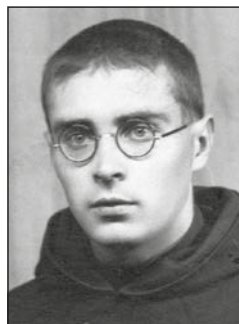
1 P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezése. Bp. 2003.

2 Győri Almanach, 1968. 139.

P. KOVÁCS ÁGOSTON (1918–2016)

Részletes életrajza a helybeli születésű papok névsorában található. Szerkesztett önéletrajza az alábbi fontos adatokat rögzíti.

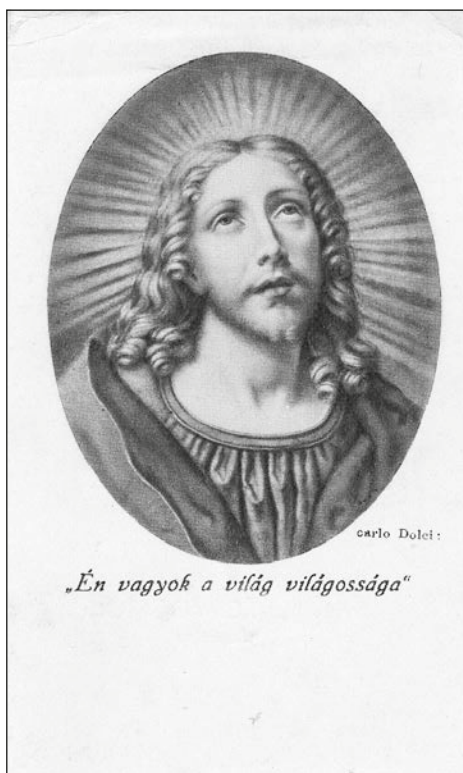
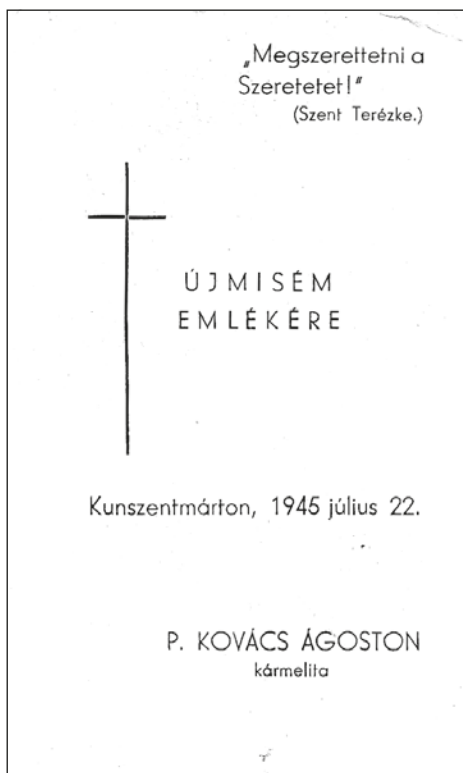
„Nevem: Kovács Ferenc = a Kármelhegyi Szűzanyáról nevezett Ágoston. A kunszentmártoni Köttön határrész tanyavilágában születtem 1918. október 19-én. A második elemi után egy évig nem jártam iskolába betegség miatt. Ezt követően két évig a kunszentmártoni polgáriba jártam, különbözeti vizsgával átiratkoztam a szentesi gimnáziumba. A hatodik osztály után beléptem a kármelita rendbe, a győri noviciátusba, 1937. július 2-án. Marcell atya volt a novicius mester. Egy év noviciátus után 1938. július 16-án tettem fogadalmat Győrben. 1940-ben Keszthelyen a premontrei gimnáziumban érettségiztem. A teológia elvégzése után, 1944 júniusában szentelt diakonussá Mindszenty József veszprémi püspök. A papszentelés 1944. december 3-án volt, báró Apor Vilmos győri püspök végezte a győri templomunkban. Ez volt utolsó szentelése, néhány hónappal ezután vértanúságot szenvedett. 1945. augusztus 6-án Budapestre helyeztek a tanulmányok befejezésére.

Ágoston testvérát báró Apor Vilmos püspök szentelte pappá a győri Kármelben

Ágoston atya édesanyjával és rokonaival a primícia után, 1945. július 22-én

A rendtartomány feloszlatásáig, 1950. szeptember 7-ig Keszthelyen tanítottam teológiát és bibliikumot, ez volt a szaktárgyam. 1950. október 3-án Budapestre küldött az előjáró. Egy évig a Szent István bazilikában voltam beosztásban. Itt kaptam 1951. augusztus 20-án a végleges elbocsátást: „Még kíséret címén sem végezhet egyházi tevékenységet. Misét csak a hivatalos misék után mondhat.” Ekkor villanyszerelő segédmunkásként a Lövölde téri tanácsi vállalatnál alkalmaztak. Itt dolgoztam egy évig, majd átmentem a XI. kerületi Lakáskarbantartó Szövetkezethez. A villanyszerelők részlegvezetője voltam. 1954. november 4-én az alakuló Solidaritás Háziipari Szövetkezet alapító tagja lettem, és itt dolgoztam nyugdíjazásomig, 1978. október 19-ig. Ekkor a Huba utcai templomunkban kaptam beosztást, mint segédlelkész. 1984 májusában Lékai László bíboros úr ki-nevezett a XXIII. János Szeretettotthon gazdasági vezetőjévé. Megbí-
 zatásom 1987 februárjáig tartott. Ezután a pesti ferenceseknél lettem gyóntató 1989 októberig. 1989. augusztus 28-án visszakaptuk a pesti rendházunkat, újra alakult a feloszlott rendtartomány, itt a tarto-
 mányi titkári teendőket végeztem. Az alakuló noviciátussal egy évig Graz-ban voltam. Most pedig várom, hogy megjelenjek az Úr előtt, aki számadásra várt engem, a nehéz évtizedek után. Budapest, 2003. március 29-én.”

Bizonysítvány a szír nyelvvizsgáról

Ágoston atya 2003. augusztusában

Az égi behívó 2016. február 11-én, a Lourdes-i Szűzanya megjelenésének ünnepén érkezett. Ágoston atya 98 éves korában visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Földi maradványait a budapesti kármelita templom sírboltjában 2016. március 1-jén helyezték végső nyugalomra.

P. HÁSZ BROKÁRD, KÁROLY (1943–1944), házfőnök: (1948–1954)

A legnagyobb tekintélyű kármeliták közül való Brokárd atya 1888. március 21-én született a Komárom megyei Kisbér községben. Szülei szegény emberek voltak. Édesapja, Hász János az állami ménesbirtokon dolgozott cselédként. Édesanyja, Hungler Terézia egyszerű, ácseszéri születésű leány volt, aki gyermekei szívébe a kristálytisza vallásosság elemeit oltogatta. Hét gyermekük közül Károly volt a hatodik. Alig töltötte be negyedik életévét, amikor édesapja meghalt. A négy fiú közül János állami szolgálatot vállalt, József asztalos szakmát tanult, aki Dél-Amerikába került és hét gyermeket nevelt fel, István a győri egyházmegye papja, majd a magyar honvédség táborigádos püspöke lett. Károly középiskolai tanulmányait a komáromi és tatabányai piarista gimnáziumban végezte. 1905. július 16-án lépett a Sarutlan Kármelita Rend győri noviciátusába. Ott tette le 1906. augusztus 15-én egyszerű, majd három év múltán a zombori

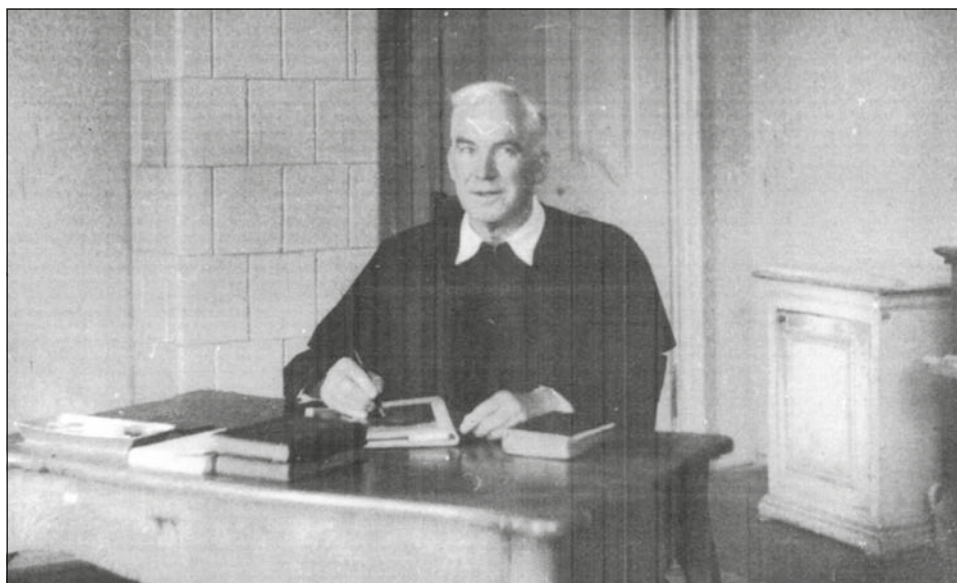
P. Hász Brokárd

kármelita templomban örök fogadalmát. Bölcséleti és teológiai iskoláit a Rend intézeteiben végezte. Pálvölgyi (Pötl) Ignáccal együtt szentelte papá dr. Csernoch János kalocsai érsek a kalocsai nagyszeminárium kápolnájában. Lelkipásztori működését 1912-ben Budapesten, az angyalföldi kármelita kolostor templomában, a gázgyár, a villanygyár és a nagy műhelyek világában, munkások lakta környezetben kezdte meg. A főváros különböző templomaiban népmissziókat tartottak. Bangha Béla jezsuita és Böle Kornél domonkos rendi atya mellett Hász Brokárd atyát tekintették Budapest legkiemelkedőbb szónokának. Kiváló orgánuma is képesítette erre, lelke gazdagsága méginkább. Hosszú szerzetespapi élete során kitűnt lángoló buzgalmával. Szeretetremlé-

tő, jóságos, mindig derűs, segítőkész egyénisége folytán a rendtársak valamennyien szerették és teljesen megbíztak benne. 1917-től 1933-ig tizenhat éven állt egyfolytában a rendtartomány élén. Vezetési munkáját a legnagyobb bölcsességgel végezte. Hosszú kormányzása alatt a provincia virágzásának tetőfokát érte el. Az 1920., 1925. és 1935. években részt vett a római Generalis Capitulumon, 1931-ben a palesztinai Kármel hegyén tartott nagykáptalanon. 1925. május 17-én a Gyermek Jézusról nevezett Lisieux-i Teréz szenttéavatásán képviselte Rómában a magyar rendtartományt. A fiatalon elhunyt francia kármelita apáca önéletrajzi írásában ígérte, hogy a mennyből rózsaesőt fog hullatni a földre, ezért amikor XI. Pius pápa ajkáról elhangzottak a szentté nyilvánítás szavai, a Szent Péter bazilika kupolájából rózsaszirmok áradatát zúdították a hívek közé. Egy rózsaszirm páter Brokárd fehér palliumára hullott. Az atya ezt égi jelnek tekintette, s elhatározta, hogy felépíti Magyarország első Szent Teréz templomát. A rend római generálisa megadta a felhatalmazást Brokárd atyának a keszhelyi kármelita kolostor és a Szent Teréz templom építésére. 1927-ben megtörtént az alapkövő letétele, 1930-ban beköltözhetek a kármeliták, 1938-ban, az Eucharisztikus Évben, a velencei pátriárka székébe emelt olasz kármelita atya: Adeodatus Piazza bíboros szentelte fel a rózsahullató Szent Teréz templomát, melyet azóta a pápa már „Bazilika minor” címmel tüntetett ki. Brokárd atya 1933-tól 1942-ig a keszhelyi rendház priorja volt, amikor 1943-ban a rendi teológiai főiskola bölcséleti fakultását Kunszentmártonba helyezték, őt bízták meg a filozófia, a morális és a gregorián ének oktatásával. Nagy tapasztalattal rendelkező, kitűnő előadó volt. A hadszíntér közeledtével 1944-ben a kispapokat Brokárd atya vezetésével ismét Keszthelyre irányították. A háborús évek után, 1948-ban a nagykáptalan újra Kunszentmártont jelölte ki a filozófiai tanulmányok színhelyéül,

Brokárd atyát pedig kunszentmártoni házfőnökké választotta. Ekkor kezdődött számára életének legnehezebb időszaka.

1949 májusában egy rendőr jelent meg a kolostorban, érdeklődött, hányan laktak itt, felírta a kármelita atyák és testvérek névsorát. Hamarosan híre jött, hogy Révai József, a párt főideológusa keményen támadta az összes szerzetesrendet, mint „a Vatikán VI. hadoszlopát”. Ez már gondolkodóba ejtette a Kármel közösségét. 1950 júniusában pedig elkezdődött a szerzetesházak felszámolása, a férfi és női szerzetesek elhurcolása. A kunszentmártoni Kármel falai között Bajáról, Pécsről és Szentgotthárdról 37 ciszterci szerzetes tanárt zsúfoltak össze. Ekkor mutatkozott meg leginkább Brokárd házfőnök atya jósága, segítőkészsége. Nagy szeretettel üdvözölte és fogadta be a ponyvával takart teherautókról leparancsolt jövevényeket, akik három hónapig tartó raboskodásuk alatt – Brokárd atya irányításának és a kunszentmártoni hívek áldozatkészségének köszönhetően – semmilyen nem szenvedtek hiányt.

Brokárd atya a szerzetesrendek feloszlata után

A szerzetesrendek feloszlata (1950) és a ciszterci atyák távozása után még nehezebb idők következtek. Napirenden történtek zaklatások, olyanok például, hogy végigjárták, összeírták a helyiségeket, kérték a pénztárkönyvet, sőt el akarták kobozni a rendház készpénzét, majd közölték, hogy az egész épületet államosítani fogják. Brokárd atya Egerbe utazott, Czapik Gyula érsek segítségét kérni. Az érsekfőpásztor a rendház mentése érdekében a Kármelt névleg plébánia rangjára emelte, Brokárd atyát plébánossá, Brunó atyát káplánná, Juvenál atyát pedig kántor-káplánná nevezte ki. Ennek ellenére a rendőrkapitány 1951. júliusában úgy rendelkezett, hogy a szerzeteseknek három napon belül el kell hagyniuk az épületet. Brokárd atya újból az érsek úrhoz fordult, aki a kormánynál tett panaszt a visszaélések miatt. A rendőrkapitány intézkedését semmisnek nyilvánították.

1954-ben a Talajjavító Vállalat 8-10 traktort irányított a rendház udvarára, a gépeket reggeltől estig járaták. Nyilvánvaló volt a rossz szándék, hogy a ház lakóinak a munkáját és nyugalmaát akarják tönkretenni. Brokárd atya Juvenál atyával együtt panaszt tett a tanácselnök hivatalában és erélyesen tiltakozott a rendzavarás ellen. A tanácselnök azzal vádolta Brokárd atyát, hogy „akadályozza a munkát”, sőt feljelentéssel fenyegetőzött. Néhány nap múlva megérkezett Czapik érsek levele, melyben közli, hogy a párt nyomására kénytelen Brokárd atyát elhelyezni. Hejcére rendelkezta az idős szerzetes nővérek otthonába, ahol már Pétery József váci püspök és Badalik Bertalan veszprémi püspök raboskodott halálig tartó házi őrizetben. A Kármel híveinek nagy bánatára 1954. június 14-én távozott el végleg a köztisztletnek örvendő Brokárd atya Kunszentmártonból.

A hejcei háziőrizetben. Balról jobbra: Hász Brokárd, Pétery József váci püspök és (fehérben) Badalik Bertalan veszprémi püspök a szerzetesnők társaságában

A kényszerű eltávolításának éveiről emlékirataiban így nyilatkozik: „Érsek urunk csekélységemet hatalmazta fel a hejcei Szociális Otthon lelki igazgatói teendőivel. Ebben a 250 éves püspöki rezidenciában a beteg, otthontalanná vált kedves nővérek gondozásában töltöttem 15 évet... Megtanultuk néma játékból, hogyan kell igazán szeretni a köztünk lakozó Istent, a mi Urunk Jézus Krisztust. Az imádságos élet apostoli tanítója volt Pétery József váci megyéspüspök, aki minden csütörtökön papjaiért mutatta be szentmiséjét. Kifogyhatatlan buzgósággal végezte egyik rózsafüzért a másik után kispapjaiért és kedves híveiért. Reggelként ő jelent meg elsőnek az oltár előtt, és utolsó volt, aki a kápolnát elhagyta.

A figyelmes szeretet, az alázatos leereszkedés, illetve barátság, áldozatkészség, Isten igéjének minden földi fölött való becsülésére tanított bennünket Veszprém püspöke, Badalik Bertalan, akinek jelmondata volt: „Veritas”. Legyen áldott, tisztelt

Mindkettőjüknek emléke! A hejcei otthont 1969. október 7-én cseréltem fel Pannonhalmával. Nem így gondoltam, de hála ezért is Istennek, mert hiszen arra a helyre jutottam, melyről a költő ezt éneklí:

Mint csillagfény a hangtalan nagy éjben
Itt lélek jár, az íves bolt alatt,
S tán porszem ring a fátylas fény ölében,
Mely még Szent István saruján tapadt.”¹

Brokárd atya évtizedeken keresztül hordozta a betegség keresztjét, példamutató türelemmel viselte lassú gyengülését. A magyar kármeliták neszтора életének 86., szerzetességének 69. és papságának 63. évében Pannonhalmán, a szociális otthonban hunyt el 1974. február 16-án. Földi maradványait az általa épített keszthelyi Szent Teréz-bazilikában helyezték örök nyugalomra.²

1 P. Hász Brokárd önéletrajzi írása. Pannonhalma, 1970. június 15.

2 P. Keller Juvenál kéziratosa emlékezése. Bp. 2003. – Szolgálat, 1974. 22. 99.

P. VISI MARIÁN, JÓZSEF (1947)

A Győr megyei Tényő községben született 1890. április 12-én. A kármelita rendbe lépett 1905. július 20-án. Pontosan egy év múlva kötelezte el magát fogadalmával. 1915. július 13-án szentelték pappá. 1947 körül rövid ideig a kunszentmártoni Kármelben működött. Életének 84., szerzetességének 67. évében 1973. június 25-én Pannonhalmán hunyt el.¹

1 Új Ember, 1973. július 15.

P. HEGEDŰS HONOR, VIKTOR (1947)

Mosonszentmiklóson született 1915. augusztus 23-án. Kármelita novicius lett 1931. július 4-én. Egy év múlva tett fogadalmat, majd 1940. június 16-án pappá szentelték. Rövid ideig tevékenykedett a kunszentmártoni rendházban. Életének 60., áldozópapságának 35. évében 1975. május 30-án elhunyt. Temetése június 6-án volt a Farkasréti temetőben.¹

1 Új Ember, 1975. június 15.

P. CSICSAI KELEMEN, LÁSZLÓ (1947)

A Győr megyei Nagybalják községben született 1919. október 3-án. A kármelita rendbe 1935. július 13-án kérte felvételét. 1936. július 14-én tett fogadalmat. Felszentelt papként rövid ideig teljesített szolgálatot 1947 körül a kunszentmártoni Kármelben. Rövid szenvedés után, 1987. október 2-án, 68 éves korában csendesen megérkezett az örök hazába. Szerény, visszavonult élete a földön véget ért, reményünk szerint Jézusunk ígérete beteljesülésének lett részese: „Én leszek a te nagy jutalmad!” Október 12-én a Kerepesi temető rendi kriptájába helyezték nyugalomra az elhunyt kármelita testvérek mellé. Gyászjelentésének jelmondata: „Az időm a Te kezedben van.” (Zsolt. 31, 16.)¹

1 Gyászjelentés.

P. BÖCSKEY BERTOLD, JÓZSEF (1947–1948)

A Sopron megyei Kapuváron született 1919. július 25-én. Tizenhat éves korában, 1935. július 13-án lépett a Kármelbe, 1937. január 12-én tett fogadalmat. 1944. december 3-án szentelték pappá. Újmisésként az atyapusztai remeteségbe került. 1947-től rövid időre a kunszentmártoni Kármelbe helyezték, ahol a rendszerváltás után, Juvenál atya idejében, 2000 körül többször megfordult. Az 1950-es feloszlást követően Attyapusztán tovább építette a rendházat, és imádkozó, kármelita közösséget hozott létre. Befogadta idős rendtársait, és gondoskodott róluk. A Pápa környéki falvakban végzett buzgó lelkipásztori munkát. A Rend újjászervezése (1989) után az ausztriai Graz-ban, majd Budapesten élte rendi életét. Súlyos betegségei miatt több szociális otthonban is gondozták. Életében valóra váltotta a Kármelita Rend jelmondatát: „A buzgóságtól égek a Seregek Ura iránt.” A székesfehérvári papi otthonban hunyt el 2004. március 20-án, életének 85., áldozópapságának 60., szerzetességének 69. évében. Március 29-én temették Győrött, a gyászmisét követően a kármelita templom kriptájában helyezték örök nyugalomra.¹

1 Gyászjelentés.

P. NAGY JEROMOS, JÓZSEF (1947)

A Sopron megyei Rábacsanak községben született 1919. szeptember 4-én. 1935. július 13-án öltötte magára a rendi ruhát, a következő évben tett fogadalmat. Csicsai Kelemennel együtt szentelték pappá. 1947 körül működött rövid ideig a kunszentmártoni Kármelben.¹ Pannonhalmán halt meg 1999. december 8-án.²

1 Rendi névtár.

2 Diós szerk. II. 335.

P. NÉMETH GRÁCIÁN, ANTAL (1947)

A Győr megyei Alsóvámos községben született 1909. január 11-én. A kármelita rendbe lépett 1927. augusztus 14-én. A következő évben tett fogadalmat. 1936. június 31-én szentelték pappá. 1947 körül rövid ideig a kunszentmártoni Kármelben működött. A szerzetesrendek feloszlása után az egri főegyházmegyében folytatta lelkipásztori szolgálatát. Nyugalmazott plébánosként halt meg Vámosszabadiiban hosszú betegeskedés után 1985. szeptember 11-én, életének 77., áldozópapságának 50. évében. Szeptember 14-én helyezték nyugalomra a vámosszabadi temetőben. „Úgy látszik, az Úr mindentől el akar szakítani, hogy annál szorosabban fűzhessen Önmagához.” (Avilai Szent Teréz)¹

1 Gyászjelentés.

P. GYULAI GAÁL TERÉZIUS, GYÖRGY (1948–1949)

1908-ban született. Az esztergomi főegyházmegyéből kérte át magát a kármelita rendbe. Nagy tudású pap, teológiai tanár volt. 1948-49-ben végezte szolgálatát a kunszentmártoni Kármelben. Ugyanitt tette le ünnepélyes örök fogadalmát 1949. július 3-án. Az 1949. évi Kármelhegyi Boldogasszony-búcsú éjszakai szentségimádásán megrázó erejű szentbeszédet tartott a férfiaknak. 1971. június 4-én halt meg Grácban. 63 évet élt.¹

Szabadtéri szentmise az 1949. évi Kármel-búcsún

Babakocsik menete a Kármel-búcsún (1949)

1 P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezése. Bp. 2003.

P. MÁTEFFY BRUNÓ, JÁNOS (1945–1956)

Szívvel-lélekkel, halálig tartó hűséggel Isten dicsőségét, a rábizott hívek üdvét, a Kármel lelki kincseinek feltárását és népszerűsítését szolgálta nagy odaadással, de ugyanakkor mély alázattal. Budapesten, pontosabban Pestszentlőrincen született 1913. március 15-én. Szinte még gyermek volt, amikor 1928. augusztus 20-án a rendbe lépett. A noviciátus letöltése után 1929. augusztus 21-én tette le első fogadalmát. Elöljárói Rómába küldték magasabb szintű tanulmányok végzésére. 1936. június 12-én szentelték pappá Rómában. Hazatérve Keszthelyen és Győrben, majd 1945-től Kunszentmártonban működött. Nevéhez fűződik a Kunszentmárton közelében lévő gyalupusztai Almásy-major (mai nevén Kungyalu) lakóinak lelkipásztori felkarolása. Sok utánjárás eredményeként 1946-ban sikerült egy uradalmi magtárépületet templomi

Brunó atya az 1946. évi bérmláson

A kungyalui kápolna szentelésén 1947. szept. 14-én

célokra átalakíttatnia. A templom – de inkább kápolna – ünnepélyes megáldását a váci megyéspüspök képviseletében Szolnok János csongrádi apát-plébános végezte 1947. szeptember 14-én, nagyszámú hívősereg részvételével. Bruno atya sikeres tevékenységét jelzi, hogy a magtár-kápolnában a házasságkötések és keresztselések is rendszeressé váltak, sőt 1947-ben 140 fiatal készült fel a bérmlásra. Az 1948–49. tanév folyamán 80 gyerek részesült hitoktatásban. Ezt a munkát P. Brunó, P. Ráfael és P. Fülöp kármelita atya felváltva végezte.¹ 1948-ban, amikor a rendi főiskola filozófiai fakultását ismét Kunszentmártonba helyezték, a kármelita kispapoknak Bruno atya tanította a héber és a görög nyelvet. A Kármel megmentése érdekében Czapik Gyula egri érsek 1950 szeptemberében Brokárd atyát plébánossá, Bruno atyát káplánná nevezte ki. 1956-ban Bruno atya a váci egyházmegye kötelékébe nyert felvételt, ahol nyugdíjba vonulásáig

A kápolnaszentelés papvendégei 1947. szept. 14.

Mátéffy Brunó a Kármel-búcsún
1949. július 17-én

értékes lelkipásztori szolgálatot végzett. Segéd-lelkész volt Monoron (1956-58), lelkész Szentén (1958-64), plébános Dunavecshén 1964-től, később pedig Püspökszilágy községben.² Egyházmegyes papi éve alatt készült el élete nagy műve: *A Kármelita Rend története*. (Székesfehérvári Vörösmarty Nyomda Rt. 1998.)

Szabó Imre Dávid, Kármel-plébános meghívásának eleget téve 1986. július 16-án, Kármelhegyi Boldogasszony ünnepén mutatta be hálaadó aranymiséjét egykori működésének színhelyén, a kunszentmártoni kármelita kápolnában. Az ünnepi szentbeszédet Szalontay Károly tiszagyendai plébános mondta, aki harminc évvel korábban, még váci egyházmegyesként működött Brunó atyával együtt Monoron. Felidézte, hogy milyen rettenetes nyomor és

Ki meghalt értünk,
hogy Vele éljünk!
1. Tessz. 5,10

E M L É K
MÁTÉFFY JÁNOS BRUNÓ
aranymiséjéről
1936—1986.

Feszty Masa
Krisztus Király
Krisztus Király Rk. Plébánia,
Budapest

Ecclesia — 323

GENERALA

szegénység közepette kellett dolgozniok, de Brunó atya türelemmel, szeretettel győzte le az eléjük tornyosuló nehézségeket. A szónok utalt arra a gyermeki kapcsolatra, mely a szent skapuláré viselése által őt is szorosan fűzi a Kármelhegyi

Szűzanyához. A szentmise végén Brunó atya hűségre, Isten és a Szűzanya iránti bizalomra lelkesítette, majd aranymisés áldásban részesítette a búcsúünnepen egybegyűlt híveket.

Brunó atya 1989-ben a székesfehérvári papi otthonba került, ott halt meg 2000. február 4-én, 87 éves korában. Február 18-án helyezték nyugalomra a Kerepesi úti temető rendi sírboltjában. A temetési szertartást egykori tanítványa, dr. Takács Nándor Jusztin OCD székesfehérvári püspök végezte.

1 P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezése. Bp. 2003. – Józsa 1999. 219.

2 Váci Egyházmegyei Almanach, 1970. 327.

P. KUTI BONIFÁC, FERENC (1948–1950)

A kiváló szónokként megismert fiatal kármelita atya 1920. december 7-én született a Veszprém megyei Vaszar községben. 1936. július 14-én kérte felvételét a keszhelyi kármelita juvenátus növendékei közé. Egy év múlva ideiglenes fogadalommal kötelezte magát Isten szolgálatára. Örök fogadalmáról így számol be a kármeliták népszerű folyóirata: „Felemelő ünnepség volt a keszhelyi kármelita templomban 1941. december 8-án, Szeplőtelen Fogantatás napján. Mise végére megjelenik a szószéken P. Szeghy

A kispapok kirándulásán

Ernő, és a Szent Szűz tiszteletének egyik legmeghatóbb tényéről, a kármelita szerzetes ünnepélyes fogadalmáról prédikál. A kiváltóságos főoltár előtt térdel Jézus Szívéről nevezett Bonifác testvér, s a fényes segédlettel körülvelt Priornak, mint Delegátus Provinciálisnak kezébe letette szerzetesi fogadalmát – egészen a haláláig. A csodaszép szertartást a hívőssereg meghatottan szemlélte.”¹

Az ifjú kármelita teológus – négy évfolyamtársával együtt – filozófiai tanulmányait Kunszentmártonban, a rendi főiskolán végezte az 1942-43. tanévben. 1947. június 27-én szentelték pappá. Két nap múlva, június 29-én, Szent Péter és Pál apostolok ünnepén a kunszentmártoni kármel kápolnájában, tanulmányai színhelyén is bemutatta első szentmiséjét. Rövid időt a miskolci, a győri és a budapesti kolostorban töltött, majd 1948 és 1950 között a kunszentmártoni rendházban végezte példás szorgalommal és odaadással a lelkipásztori munkát. Színvonalas és kiváló

I. † M.

„Én pedig szívesen áldozok, sőt magam is áldozattá leszek a ti lelketekért.

(Kor. II. 12, 15.)

ELSŐ SZENTMISÉM EMLÉKÉRE

Kunszentmárton, 1947. VI. 29.

P. KUTI BONIFÁC
kármelita.

„Bűn nélkül fogantatott Szűz Mária,
könyörögj érettünk, kik hozzád
menekszünk!”

(100 n. b. e. n. XIII. Leo.)

K138

orgánumú szentbeszédeinek már a bevezetése is szokatlan hangot ütött meg. Prédikációit a hagyományos formától eltérően így kezdte: „Krisztusban kedves Hallgatóim!” A szerzetesrendek működésének megvonása után Bonifác atya az egri főegyházmegye kötelékébe került. Kápláni állomáshelyei: 1950-53: Miskolc, 1953-54: Kerecsend, 1954-58: Tiszafüred. Plébános: 1958-62: Nagyút, 1962-65: Nyíregyháza, 1965-79: Sajókaza, 1979-84: Visonta. 1984-ben nyugdíjazását kérte és Halmajugrán telepedett le, amíg munkabírása engedte, szívesen vállalt helyettesítést.² Gyenge egészsége miatt 1990 után már nem tudta vállalni a kolostori életet, ezért a Tartományi Tanács rendházon kívüli tartózkodást engedélyezett számára. Rendtársai

Bonifác atya az ausztriai
Graz kármelita kolostorában

Kuti Ferenc plébános

nyilatkozták róla: „Megcsodáltuk tehetséges testvérünk kiertartó szorgalmát, mellyel tanulmányait végezte. Elszántságát a német nyelv megszerzésében, melyben olyan jártaságra tett szert, hogy nyári szabadsága alatt Rendünk bajor rendházaiban helyettesítést vállalt és homiliát tartott német nyelven.”³ Súlyos betegséggel küszködve, rövid szenvedés után hunyt el 1994. február 6-án, életének 74. évében. Február 12-én helyezték örök nyugalomra a halmajugrai temetőben. Gyászjelentésének jelmondata: „Jézus add, hogy hozzád térjek, Veled haljak, Veled éljek!”

A MAGYAR SARULIAN KÁRMELITA
Rendtartomány elköszado
a Gondváltás rendelését, jelentti,
 hogy szeretett rendi testvérünk

KUTI F. BONIFÁC ATYA

rövid szenvedés után, súlyos betegséggel küszködve, a betegek szentségével megerősítve, csendesen elhunyt. 1927. dec. 7.-én született, a Rendben 1937. dec. 8.-án tett fogadalmat, majd 1947. június 27.-én pappá szentelték. A szerzetesrendek működésének megújulásáig, 1950. szept. 9.-ig a győri, majd a kunszentmártoni és miskolci rendházakban dolgozott. A szerzetesek feloszlása után az egri főegyházmegyebe működött. Erről tanúskodik az egri főegyházmegye által kiadott halotti jelentés.

Mi rendtársai megcsodáltuk tehetséges testvérünk kiertartó szorgalmát, mellyel tanulmányait végezte. Elszántságát a német nyelv megszerzésében, melyben olyan jártaságra tett szert, hogy nyári szabadsága alatt Rendünk bajor rendházaiban helyettesítést vállalt és homiliát tartott német nyelven.

Nyugdíjas éveit Halmajugrán töltötte, amíg egészsége engedte szívesen vállalt helyettesítést. Gyenge egészsége miatt -kérésére- a rendi legfőbb elöljárói Tanácsa rendházakon kívüli tartózkodást engedélyezett részére.

Temetése: 1994. február 12.-én, a 11 órától kezdődő szentmise keretében lesz, a halmajugrai temetőben.

Németül vendüsk, hogy az Egi Kármel községe költözésén, szomszédos megköszönés.

**Jézus add, hogy hozzád térjek,
 Veled haljak, Veled éljek !**

Táborát cím: Halmajugra, Kossuth L. u. 186/A

- 1 Szent Terézke Rózsakertje, 1942. január. 170. lap.
- 2 Az egri főegyházmegye sematizmusa 1992. 149.
- 3 Gyászjelentés.

P. SZI-LÁSZLÓ FÜLÖP, IMRE (1948–1950)

A Zala megyei Felsőzsid (mai nevén: Várvölgy) községben született 1922. szeptember 4-én. Tizenhat éves korában, 1938. szeptember 28-án öltötte magára a kármelita rend barna habitusát. Filozófiai tanulmányait kispapként az 1943-44. tanévben a kunszentmártoni Kármel rendi főiskoláján végezte. 1947. június 27-én szentelték pappá Keszthelyen. Elöljárói a következő évben Kunszentmártonba helyezték. Sokáig emlékezetes marad példás összeszedettsége, szerzetesi alázata, áhítatot sugárzó liturgikus ténykedése. A szerzetesrendek szétszórása után az egri főegyházmegye kötelékébe került, így lett 1950 és 1951 között a kunszentmártoni nagytemplom káplánja. Részletes életrajza a káplánokról szóló fejezetben olvasható. A szerzetesrendek működésének megindulásakor az atyapapusztai remeteség házfőnökévé nevezték ki. 1991. február 2-án halt meg 69 éves korában.

P. KELLER JUVENÁL, LŐRINC
(1948–1959, házfőnök: 1989–2000)

Hazánk nyugati határvidékén húzódik meg Kunsziget, az a színekatolikus lakosságú falucska, ahol Keller Lőrinc Juvenál atya született 1921. július 23-án, vallásukat hűségesen gyakorló szülők nyolcadik gyermekeként. Tízen voltak testvérek. Szülei szorgalmasan dolgoztak, művelték földjüket, hogy a népes család tagjai szükségét ne szenvedjenek. Ennek érdekében a nagyobb gyermekek is részt vállaltak a közös munkából. Az első világháború idején a gond és fele-

Juvenál atya a harmadrend tagjaival

Juvenál atya és a Szent Teréz Énekkar

lősség az édesanya vállára nehezedett, mert az édesapa éveken át frontszolgálatot teljesített. Halálveszedelem idején féltő szeretettel szorította szívéhez a zubbonya zsebében őrzött skapulárét, valamint felesége és gyermekei fényképét. Haza is segítette a jó Isten, és elégedett boldogsággal vette tudomásul felnövekvő gyermekeinek bejelentését, pályaválasztási szándékát. Fiai közül hárman a kármelita rendbe léptek: Illés, Tarzícus és Juvenál atya, az egyik leány szerzetesnő lett Belgiumban, a többiek pedig civil pályán helyezkedtek el. A család 1924-ben Hegyeshalomba költözött. Juvenál atya a keszthelyi rendház juvenátusában 1932. július 31-én kezdte meg a kármelita életet. Középiskolai tanulmányait a premontrei gimnáziumban végezte. 1938. augusztus 19-én Győrben öltötte magára a barna habitust, amikor Hajós Miklós provinciálistól és Hász Brokárd perjeltől a Szent Lőrincről nevezett Juvenál szerzetesi nevet kapta. Marcell atya volt az újoncmester. Első fogadalmát 1939. augusztus 20-án tette le Jenő atya, az újonnan megválasztott prior kezébe. Teológiai tanulmányait Keszthelyen, majd az 1943-44. tanévben Kunszentmártonban végezte. Az orosz front közeledése miatt a filozófiai csoport Brokárd atya vezetésével visszatért Keszthelyre. A kármelita teológusok a kisebb papi rendeket Mindszenty József veszprémi püspök, a diakonátust Kovács Sándor szombathelyi püspök kezéből vették fel. 1947. június 27-én Bánáss László veszprémi püspök szentelte pappá Keszthelyen négy kurzustársával: Bonifác, Imre, Zsigmond és Fülöp testvérrel együtt.

1948 áprilisában a filozófiai szakcsoport visszakerült Kunszentmártonba. Juvenál atyát is ide helyezték, ahol a kispapok magiszteri munkakörével bízták

P. Keller Lőrinc Juvenál hejőkürti plébános
(1985. július 9.)

meg. (Az itt tanuló kármelita papnövendékek: fráter Jusztin /a későbbi püspök/, Leó, Gellért, Remig és Kasszián.) Néhány hónap múlva kinevezték subpriorrá, Brokárd házfőnök atya helyettesévé. Emellett sokrétű lelkipásztori tevékenységet folytatott. Misézett, ájtatosságokat vezetett, gyóntatott, a tanyai iskolákban hittant tanított, lelkigyakorlatokat tartott. Szentbeszédeit tömegek hallgatták odaadó figyelemmel. Az általa vezetett Szent Teréz Énekar zenei felkészültségéről, színvonalas szerepléseiről oldalakat lehetne írni. A szép fejlődés az 1950-es évek elején megtört, a politikai hatalom meg akarta szüntetni a Kármel működését. Ennek elkerülése érdekében Czapik Gyula egri érsek a rendház kápolnáját névleg plébániai rangra emelte, Brokárd atyát plébánossá, Brunó atyát káplánná, Juvenál atyát kántor-káplánná nevezte ki. Az állami egyházügyi hivatal nyomására az érseki hatóság Brokárd atyát 1954-ben Hejcére, Juvenál atyát pedig 1959. december 14-én kápláni beosztás-

ban Rakamazra helyezte (1959-1964). Egyházmegyei szolgálatának további állomásai: Jászládány (1964), Nyíregyháza (1964-1967), Hejőkürt község plébánosa (1967-1989). A Rend újraindulásakor P. Rumi Tamás tartományfőnök kinevezte a kunszentmártoni kolostor házfőnökévé (1989-2000). Lelkesen fogott a rendház felújításához. Érezhető volt egy kis fellendülés a hitéletben, megindult a világi Kármel működése, az egykori 40-50 személyes énekkar utódaiból megmaradt 8-10, hitoktatásra is csupán ennyien jártak, többségük meg sem volt kereszttelve. A lassú fejlődés nem sokáig tartott: az MSzP 1994-es választási győzelme után egy gombnyomásra mindennek vége lett. Albert tartományfőnök atya intézkedése nyomán P. Juvenál 2000-től 2001-ig Miskolcon, majd 2001-től haláláig Budapesten végezte lelkipásztori feladatait.¹

Élete utolsó évtizedeiben két örömteli jubileumot érhetett meg. 1997. júliusában, a Kármel-búcsú keretében adott hálát pappászentelésének 50. évfordulóján. „Az Úr irgalmát örökké éneklek” – írta aranymisés szentképére az életprogramját jól kifejező sorokat. A résztvevők egy szívvel, egy lélekkel köszönték meg Istennek, hogy megérhették ezt a napot, amikor – a költő szavaival – „aranykehely lett áldott életéből, azzá ötvözte öröm, szenvedés. Szent bölcsesség borát gyűjtötte benne, s most azzal áldoz, mint aranymisés.” P. Berkes Bernát atyapapusztai házfőnök nagyhatású szentbeszédében köszönte meg a kunszentmártoniaknak, hogy 1940-ben befogadták a kármelitákat és a Kármelhegyi Szűzanyát is, Juvenál

atyát pedig hűséges szeretettel vették körül. Szurovecz Vince kerületi esperes Gyulay Endre szeged-csanádi megyéspüspök jókívánságait tolmácsolta: „Csodálatos dolog, ha az Isten az embert meghívja, hogy az elmélyedő karmelita rend tagja legyen, s talán még csodálatosabb, ha e máriás rendben valakit a papságra is meghív, hogy mint a Szűzanya, ő is átadja Jézust az embereknek.”

Tíz esztendő múltán ismét eljött Kunszentmártonba, hogy a 2007. július 18-i búcsún bemutathassa gyémántmiséjét. Juvenál atya személyében az egész város hívő közössége a hitéhez, eszményeihez, Mária-tiszteletéhez rendíthetetlenül ragaszkodó, a megalkuvást és engedményeket mindenkor elutasító, szilárd meggyőződésű papi eszménykép megtestesülését látta. Számukra Juvenál atya volt és maradt egyetlen személyben a Kármel, a szerénység, az alázatosság, a szerzetesi fegyelem megtestesítője, miként a Rend szellemiségének megújítói: Keresztes Szent János és Nagy Szent Terézia elgondolták. Tükörképét és követendő példáját adta annak, ahogyan az evangéliumi tanácsok és a rendi szabályok betűit életre kell váltani. Imádságos lelkületével, áldozatos lelkipásztori szolgálataival a rábízottakat az égi magasságok felé vezette, miközben saját épülése érdekében is – Ágoston Julián vesssora szerint – „a mélységek titkát kereste.”

Juvenál atya 2009. február 2-án, Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén, a megszentelt élet világnapján, az Irgalmasrend budai kórházában életének 88., áldozópapságának 62., szerzetességének 70. évében adta át lelkét Teremtőjének, amikor az Egyház éppen azt a megrendítően szép evangéliumi részletet olvassa: „Most már elbocsáthatod szolgádat Uram, szavaid szerint békességben, mert szemeim meglátták Szabadításodat, melyet minden nemzet számára készítettél...” (Lk 2, 22-40). A győri karmelita templomban ravatalozták fel, ahol dr. Takács Nándor Jusztin nyugalmazott székesfehérvári püspök, a rendtársak, valamint Kövesdy Zsolt kunszentmártoni plébános és a helybeli születésű Janes Zoltán atya közreműködésével mondott érte koncelebrált engesztelő szentmisét. Győri, hegyeshalmi, budapesti és kunszentmártoni hívek kísérték végső nyughelyére az altemplomban.

P. Juvenál kunszentmártoni házfőnök köszönti az ezüstmisés Mátyás atyát 1996. április 21-én

A MAGYAR KÁRMELITA RENDTARTOMÁNY, A BUDAPESTI RENDHÁZ,
A HOZZÁTARTOZÓK ÉS A LELKI GYERMEKEI NEVÉBEN
FÁJDALOMMAL, DE ISTEN AKARATÁBAN MEGNYUGODVA TUDATJA, HOGY SZERETETT RENDTÁRSA

KELLER LŐRINC JUVENÁL ATYA

életének 88., áldozópapságának 62., szerzetességének 70. évében,
a betegek szentségével megerősítve,
2009. február 02.-án hazatért Mennyei Atyjához.

Temetése 2009. február 10.-én, kedden lesz Győrben, a kármelita templomban.
A 10.00 órakor kezdődő gyászmisét követően
helyezzük örök nyugalomra a templom kriptájában.

Elhunyt rendtársunk 1921. július 23.-án született Kunszigeten.
Keszthelyi rendházunk juvenátusában kezdte meg kármelita életét. 1938 augusztus 19.-én, Győrben volt a beöltözése, ahol a Szent Lőrincről nevezett Juvenál nevet kapta. Ideiglenes első fogadalmát 1939 augusztus 20.-án, Győrben, az örök fogadalmát pedig 1942 augusztus 20.-án, Keszthelyen tette le. Ugyanitt szentelték pappá 1947 június 27.-én.
1948-tól Kunszentmártonban lett a filozófiai tanulmányait végző kispapok magisztere.

A feloszláskor, 1950-ben egyházmegyei szolgálatba került.
Először mint kántor, majd pedig mint káplán működhetett. Papi szolgálatának további állomásai: Rakamaz (1959-1964) Jászládány (1964) Nyiregyháza (1964-1967) Hejőkürt (1967-1989). A Rend újraindulásakor kinevezték a kunszentmártoni rendházunk házfőnökévé. (1989-2000) Lelkesen fogott hozzá a rendház felújításának. 2000-től 2001-ig Miskolcon, majd 2001-től haláláig Budapesten végezte lelkipásztori feladatait.
A megpróbáltatások alatt is mindig megőrizte derűs bizalmát a Gondviselésben. A Szűzanya buzgó tisztelője volt. Életének utolsó szakaszában betegségének egyre nehezülő keresztjét Krisztussal egyesülten hordozta.

"Azokért könyörgök, kiket nekem adtál... értük szenteleni magamat, hogy ők is szentek legyenek az igazságban."

(Egyházközségi lelkész)

Sírfelirata:

+

Szent Lőrincről nevezett
JUVENÁL ATYA
Keller Lőrinc
1921-2009

Buzgó kármelita, a Szűzanya hűséges fia.

Hálás szívvel emlékezünk testvéreire is:

P. KELLER ANDRÁS TARZÍCIUS OCD 1908-1957

P. KELLER GYÖRGY ILLÉS OCD 1915-1985

1 P. Keller Juvenál önéletrajzi összefoglalója. – Saját közlés.

FR. BESENYŐI BENEDEK, MÁTYÁS (1943–1944)

Szelevényen született 1925. március 14.-én. 18 éves korában teljesült dédelgetett álma: 1943. augusztus 31.-én jelentkezett Kunszentmártonban a Kármelbe. Felvették. Első noviciátusi évét Kunszentmártonban, a másodikat Győrben töltötte. Egyszerű fogadalmát 1946. május 31.-én Győrben tette le. Onnan Keszthelyre, majd Attyapusztára került. A feloszláskor egy ideig testvéreinél tartózkodott, majd az egyházmegyei szolgálatba került kármelita atyák: Domonkos atya, Jermos atya és Bertold atya munkatársaként Csurgón, Nemesbükön, Mezőszilason,

Felsőmocsoládon és Dömsödön élt. 1978-tól 1985-ig ismét Attyapusztán tevékenykedett Bertold atya mellett. Innen mint nyugdíjas Gyenesdiásra költözött, majd Romeusz testvérrel lakott Czerszegen. 1989 őszén, a Rend visszaállásakor Keszthelyre került, ahol a kertet gondozta nagy szorgalommal, buzgó imaélettel, fáradságot nem ismerve. 2009. január 6-án a keszthelyi rendházban, életének 84., szerzetesi fogadalmának 63. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Január 16-án helyezték örök nyugalomra a keszthelyi kármelita Kis Szent Teréz Bazilika sírboltjában.¹

¹ Gyászjelentés.

FR. DOBAI ANTAL, KÁLMÁN (1948 körül)

A Komárom megyei Kurtakeszi községben született 1897. július 23-án. Idősödő korában, negyven évesen lépett a kármelita rendbe 1937. július 15-én. Egyszerű fogadalmát 1939. július 16-án, örök fogadalmát 1942. július 16-án tette le előljárói kezébe. Sokszor járt alamizsnagyűjtő úton. Csendes, végtelenül szorgalmas szerzetes volt. Antal testvér 1970. március 8-án halt meg Pannonhalmán, 73 éves korában.¹

¹ P. Keller Juvenál kéziratoss emlékezése. Bp. 2003.

FR. VIG JÓB, FERENC (1943–1944)

Komáromban született 1912. április 16-án. 1931. január 20-án öltötte magára a barna színű rendi ruhát. Egyszerű fogadalmat 1933. január 21-én, örök fogadalmat 1936. január 21-én tett. Öszövétségi szentírási példaképének megfelelően ő volt Kunszentmártonban is a „türelmes Jób.”¹

¹ Kéziratoss rendi névtár.

FR. BICZI BÉLA, LAJOS (1947–1950)

Sümegeen született 1923. szeptember 22-én. A rendbe 1941. szeptember 19-én lépett. 1943. október 8-án tette le ideiglenes fogadalmát. Kedélyes, szorgalmas fiatal szerzetes volt. A rendek feloszlását követően eltávozott Kunszentmártonból.¹

¹ Kéziratoss rendi névtár.

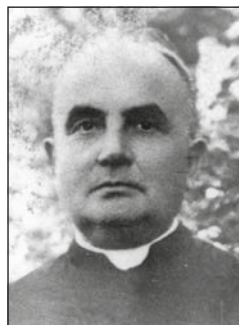

FR. GÁL EGYED, GÁBOR (1950–1954)

Pápóc községben született 1923. január 19-én. A kármelita rendbe 1943. február 25-én lépett. Hosszú szibériai hadifogság után került Kunszentmártonba. Kitűnő szakácsként működött. Később a Szolidaritás szervezetben dolgozott Budapesten, mint szabó. A szerzetesrendek visszaállítása után néhány hónapig ismét a kunszentmártoni Kármelben fejtette ki tevékenységét. Kérésére rendi előjárói 1992-ben hozzájárultak, hogy az Egyed rendi név helyett a Gábor nevet használhassa.¹

Egri egyházmegyes plébánosok a kunszentmártoni Kármel élén

BÁNHEGYI BÉLA érseki tanácsos, a Kármel plébánosa (1954–1957)

P. Hász Brokárd kármelita atya Hejcére történt áthelyezése után az egri érsekség egyházmegyes papokat nevezett ki plébánosként a kunszentmártoni Kármel (hivatalos nevén: II. sz. Plébánia) élére. 1954-ben Bánhegyi Béla, a népszerű és közismert újságíró, hittanár és több jász település egykori lelkipásztora nyerte el ezt a tisztséget. (Lehet, hogy bátor szókimondása miatt száműzte a pártállam az egyházmegye legtávolabbi részére.)

Bánhegyi Béla a Sáros vármegyei Kissáros nevű falucskában született 1889. február 7-én. Az eperjesi királyi katolikus főgimnáziumban érettségizett 1907-ben. A teológiát Egerben végezte, 1911. június 27-én szentelték pappá a kunszentmártoni születésű Szabó Elekkel együtt. Káplán volt Mátraballán, 1912: Diósgyőrött, 1914: Erken, Jászárokszálláson, 1916: Kerecsenden. Közben hittanári oklevelet szerzett. 1917: Jászapátin, 1922: Miskolcon, 1924: Gyöngyösön, 1928: Nyíregyházán gimnáziumi hittanár. 1929: Tiszapalkonyán, 1936: Jászfelsőszentgyörgyön plébános.¹ Jászapáti működéséről a következőket olvashatjuk:

„1917 júliusában került Jászapátira káplánnak, s feladatul kapta a gimnáziumi hitoktatást is. 1920 áprilisában megalapítja a gimnáziumban a Mária Kongregációt, melyet ittléte alatt végig vezet. 1921-ben sok elfoglaltsága miatt kéri felmentését a kápláni teendők alól. Ezt meg is kapja. Egyházi teendői mellett a Jászapátin megjelenő Jász Ujság felelős szerkesztője 1919. november 27-től 1920. decemberig. Ez idő alatt, de még később is ő írja a vezércikkeket. A Jászapáti Nőegylet titkára, a Rokkant Kör elnöke, a Leányegylet titkára. Távozása után évek, évtizedek múlva is megjelentet a Jász Ujságban egy-egy kedves visszaemlékezést (1930: Két határkőnél, 1937: A húsz év távlatából), amelyek plasztikusan érzékeltetik azt az igazi odaadást és szeretetet, amivel az ifjúságot nevelte.”² Jászfelsőszentgyörgyi plébánosi szolgálatára így emlékeznek: „Közel két évtizedes áldásos tevékenysége alatt sokat tett a közjóért. Már 1945 előtt kultúrházat építtetett, megalapította a gazdák szövetkezetét, sok tehetséges fiatalot taníttatott. Több nyelven beszélő, nagy tudású pap volt. Tartalmas, mély gondolatokat átadó, tömegeket magával ragadó prédikációi feledhetetlenek voltak. Híres búcsújáró helyeken rendszeresen prédikált. Hétköznapi varázsa abban állt, hogy minden embertársához megtalálta a megfelelő hangot. Köztisztelőben álló lelki vezető volt, s bárki számíthatott a segítségére. Főpásztora 1954-ben érseki tanácsossá nevezte ki. Sajnos, munkásságát nemcsak elismerés övezte, az 1950-es évek nehéz üldöztetéseiből is kijutott neki.”³ Bánhegyi Béla gazdag irodalmi tevékenységet folytatott. Tagja volt az Országos Pázmány Irodalmi Egyesületnek. Számos írása jelent meg az Egri

Egyházmegyei Közlöny évfolyamaiban. 1923 és 1924 között a Miskolci Katolikus Egyházi Tudósító szerkesztője.⁴

1954-től 1957-ig a kunszentmártoni Kármel plébánosa volt. Bár tevékenységén a fáradtság jelei látszottak, mély gondolatokat hordozó, tartalmas szentbeszédei emlékezetesek maradnak. 1957-ben Miskolc-Hejőcsabára helyezték ugyancsak plébánosnak. Ott halt meg 71 éves korában, 1959. december 19-én. Porladó teste a hejőcsabai temetőben várja a dicsőséges feltámadást.

1 Magyar Katolikus Lexikon XVI. 2013. 141.

2 Molnárné 2007. 336-339.

3 Urbán Istvánné (Jászapáti) visszaemlékezése. Molnárné 2007. 415.

4 Magyar Katolikus Lexikon XVI. 2013. 141.

MOSONYI JÓZSEF a Kármel plébánosa (1958–1968)

A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Alattyán községben született 1912. március 12-én. Édesapja: Mosonyi Sándor, édesanyja: Mészáros Mária. Testvérei: István és Sándor. Középiskoláit a jászberényi József Nádor Reálgimnáziumban, teológiai tanulmányait Egerben végezte, ott is szentelték pappá 1936. június 21-én. Első szentmiséjét június 29-én mutatta be az alattyáni templomban, kézvezetője dr. Kele István pápai prelátus, jászberényi apát-plébános, szónoka dr. Burka Kelemen ferences tanár volt. Segédlelkési állomáshelyei: Bükkszenterzsébet, 1937: Szentmargitapuszta, Detk, 1938: Tard, Adács, 1939: Jászfényszaru, 1941: Törökszentmiklós. 1941-ben behívták katonának, és tábori lelkészként, főhadnagyi rendfokozatban a Don menti harcállásokban teljesített szolgálatot. 1942-ben szentmisén figyelmeztette a katonákat, hogy az ártatlan emberek: nők, gyermekek, öregek megölése nem katonai kötelesség és Istennek sem tetsző dolog. Ezért a főparancsnokság eljárást indított ellene. A kemény hidegben megfagyott a lába, más sérülése is keletkezett, és elérte, hogy alattyáni tisztiszolgájával és két másik alattyáni katonával az arcvonal mögött kórházba került, és 1943-ban mind a négyüket leszerelték. A nagy doni átörés idején már Magyarországon voltak.¹ 1944: hitoktató Diósgyőr, lelkész: Tornyospálca, 1946: segédlelkész Kál, 1947: Rudabánya, 1948: plébános Egerszalók. 1951-ben Mikófalvára került plébánosnak. Itt is kimutakozott lázadó természete, amikor védelmébe vette a Budapestről kitelepített embereket, és segítségre hívta fel a hívek figyelmét. Különösen egy volt vezérkari tiszttel és egy táblabíróval került közelebbi barátságba, akiket el is helyezett a bélapátfalvi cementgyárban. A helyi vezetésnek ez nem tetszett, és feljelentették. Az érseki hivatal ekkor, 1954-ben helyezte Jászberény-Portelekre plébánosnak. Romló egészségi állapota miatt 1957-ben ideiglenesen nyugalomba vonult. Főpásztora 1958-ban, Bánhegyi Béla távozása után a kunszentmártoni Kármel (II. sz. Plébánia) plébánosává nevezte ki.² A Kármelhegyi Boldogasszony búcsúja alkalmával 1961. július 16-án mutatta be hálaadó ezüstmiséjét a kunszentmártoni rendház kápolnájában. Tíz évig tartó

működése alatt igyekezett a Kármel híveit összetartani, a kápolna fennmaradását biztosítani. Személyében készséges lelkipásztort, jó szónokot, kedélyes beszélgető partnert ismertek meg a helybeli hívek.

A Kármel liturgikus terének kialakítása Mosonyi József tervei szerint (1968. augusztus)

A zsinati megújulás előírásai szerint alakította ki a kápolna liturgikus terét. Az áldoztató rács megszűnt, a szentségi oltár az oldalfalhoz került, fölője a vérehullató Szűzanya kegyképének másolatát helyezte. A Krisztus-központúság elvének megvalósítása érdekében a Jézus Szíve szobrot a szentély közepére állíttatta, és természetesen elkészült a szembemiséző oltár.

Katolikus hetilapunk, az *Új Ember* 1968. november 10-i számában figyelemfelkeltő írást tett közzé: „Kérdőjelek egy Madonna-kép körül” címmel.

„A vegezzővölgyi Re falubeli csodás Mária-kép másolata” ugyanis az egykori hírneves kunszentmártoni káplán: dr. Nagy Sándor ajándékaként került az 1941-ben felépült rendház tulajdonába. Mosonyi plébános a lap olvasóinak válasza alapján szeretett volna tájékoztatást kapni a „Vérző Mária” kegyképének, illetve másolatának történetéről és az esetleges imameghallgatásokról. Sajnos, az olvasói válaszleveleket már nem tudta

Csoportkép a plébánia udvarán: Papp Endre, dr. Balpataki Béla, Csehy Alfonz, Mosonyi József, dr. Sul yok Béla, dr. Kiss Péter, Lázár Pál

Mosonyi József sírja az alattyáni temetőben

értékelni, mert – a gyászjelentés szövege szerint – Mosonyi József kunszentmártoni II. plébános életének 56., áldozópapságának 32. évében 1968. december 27-én hirtelen meghalt. A nagy számban összegyűlt papság és hívek jelenlétében december 30-án történt engesztelő szentmise és beszentelés után az elhunyt lelkipásztor földi maradványait szülőfalujába, Alattyánra szállították, ahol szülei és testvére mellé helyezték nyugalomra a feltámadás reményében.

1 Suba 2015. 417-418.

2 Az egri főegyházmegye Schematismusa 1963. 57.

P. SZABÓ IMRE DÁVID ferences atya, érseki tanácsos, Kármel-plébános (1969–1989)

Mosonyi József halála után közel háromnegyed éven át nem volt a Kármelnek önálló lelkipásztora. Az isteni Gondviselésnek köszönhetően a közelben lakó dr. Kiss Péter prépost, nyugalmazott plébános végezte a hívek lelki ellátását. Minden hétköznap és vasárnap misézett, gyóntatott és prédikált, megcsillantva tudásának és élettapasztalatának értékes gyöngyszemeit. A nyári dispoziciók elkészülte során helyezte az egri érseki hatóság Kunszentmárton kolostor-kápolnájába lelkészként (II. számú plébánosként) a hányatott sorsú Szabó Dávid ferences atyát, akit húsz évig tartó szolgálata idején szívesebben szólítottak Imre bácsinak.

Dávid atya 1906. szeptember 6-án született Nagykanizsán. Az elemi iskolai tanulmányok után a nagykanizsai piarista gimnáziumban végzett négy osztályt. Ezután két évig (1921-23) molnár inas volt Veszprémben, majd a csurgói tanítóképzőbe iratkozott. 1928-ben szerzett tanítói oklevelet. Tanulmányai befejeztével a Szűz Máriáról nevezett (mariánus) ferences rendtartomány kötelékébe lépett. Szent Ferenc barna színű rendi ruháját Búcsúszentlászlón öltötte magára, ugyanott teljesítette noviciátusi kötelezettségeit is. Teológiát a rend szombathelyi kolostorában hallgatott. Ünnepeles fogadalmat 1932. augusztus 18-án tett, 1933. június 26-án szentelte pappá gróf Mikes János szombathelyi megyéspüspök. 1933-tól 1939-ig káplán és hitoktató Búcsúszentlászlón, 1939-től 1940-ig hitoktató Nagykanizsán. 1940-től 1948-ig az andocsi fe-

Dávid atya, az andocsi gárdián

Prédikál az alsó temetői kápolna
Fájdalmas Anya-búcsúján

rences kolostor házfőnöke. Egy évig ismét Búcsúszentlászlón, 1949-től 50-ig pedig Székesfehérváron működött. Itt érte a szerzetesrendek feloszlata. 1950-ben kezdődött el – szerette mondani – a „szalasztott barát” regénybe illő, kalandos élete. Kántori szolgálatot vállalt a miskolci Szent Anna plébánián, majd Szendrő, Kőröshegy, Borsodnádasd községekben, de rövid időt Ajkán, Viszneken és Nagykanizsán is töltött. Végül sok méltatlan mellőzés után az egri főegyházmegye papi állományába került 1956-ban. 1956-tól 1966-ig Markazon, 1966-ban Egerben, 1966-tól 1969-ig Egyek községben, utoljára pedig 1969. október 1-től kezdődően a kunszentmártoni Kármelben folytathatott gyümölcsöző lelkipásztori tevékenységet. Isten bőkezű jóságából megadatott neki a

Szabó Imre Dávid ferences atya a felső kápolna búcsúi ünnepségén

kegyelem, hogy életének legnehezebb időszakában is nap mint nap az Úr színe elé állhatott, és bemutatthatta a legszentebb áldozatot, – az ő szavával élve: mindig „paposkodhatott”. Kedvesen és vonzóan, hiteles szentferenci módon tudta mindenkinek hirdetni a Mennyei Atya túlárado jóságát. Gondolatainak egyszerű, mindenki számára érthető megfogalmazása, finom éneklése, áhítatot keltő hangszeres játéka Isten-dicséret volt. Paptestvéreinek meghallgatásra, jó tanácsra mindig kész társa, keresett gyóntatója, a híveknek szeretett lelkiatyja, önzetlen segítője volt. Rendkívüli adománya, karizmája révén sokakban fedezte fel a papi hivatás kegyelmét. (Három olyan tekintélyes lelkipásztort ismerünk, akik Dávid atya indítására vállalták, hogy Krisztus egyházának munkatársai lesznek.) Örökké emlékezetesek maradnak a vele folytatott beszélgetések, amikor minden élethelyzetre, különösen saját sorsának alakulására vonatkozóan találó anekdotákkal tudta fűszerezni mondanivalóját.

1983. július 16-án, Kármelhegyi Boldogasszony búcsúján – már mint kinevezett érseki tanácsos – mutatta be hálaadó aranymiséjét a kunszentmártoni Kármel kápolnájában. Kádár László egri érsek gyönyörűen megfogalmazott köszöntő levelét a szentmise elején olvasták fel. Ebből néhány részlet: „Az elmúlt ötven év tanúbizonysága annak, hogy Nagyontisztelendőséged komolyan vette az isteni megbízatást és főpásztorának adott szavát, mert hűségesen teljesítette a hívek megszentelésének, az evangélium hirdetésének és a rábízottak vezetésének hármas papi feladatát. Engedje meg azért, hogy ezen alkalomból mind a magam, mind az egyházmegye papi közössége nevében elismerésemet és köszönetemet fejezzem ki ötven év papi munkájáért, áldozataiért, jó példájáért...” Feltétlenül érdemes dr. Séra Gyulának, a kunszentmártoni egyházközség világi elnökének szívhez szóló üdvözlő beszédéből is néhány sort idézni: „...Ismét szerzetesi körülmények között, volt szerzetesház falai között élsz, mint azelőtt, amíg szerzetes voltál. Ugyanolyan kis cellád van, mint szerzetes korodban, egyszerű vasággal berendezve. Ablakodból lelátsz tavasszal az Érpárt virágba borult gyümölcsfa-kertjeire és őszi pompájára, amik régi szerzetesházak környékére emlékeztetnek. Szent szegénységben, engedelmességben és tisztaságban éled magányos életedet kegyelemmel eltelve, a kis szentély szertartásait végezve, szemlélődő imáidba merülve. Egész egyéniséged karizmat sugároz, hitbeli biztonság tudatot ad és kegyelmeket közvetít...”

P. Szabó Imre Dávid OFM ferences áldozópapot életének 84., szerzetességének 61., papságának 56. évében, a szentesi kórházban, 1989. november 15-én szőlította magához Teremtője. A kunszentmártoni nagytemplomban ravatalozták fel. A november 20-án délelőtt 11 órakor bemutatott ünnepélyes gyázmise után a felső temetői papi sírboltban helyezték örök nyugalomra. Szíveket megrendítő búcsúztató beszédet mondott és a temetési szertartást lelki gyermeke: P. Hegedűs Kolos OFM, a mariánus provincia tartományfőnöke végezte. A gyászjelentés mottója Szent Ferenc Naphimnuszából: „Boldogok, akik magukat megadták a te szent akaratodnak.”¹

1 Dávid atya saját közlése, illetve a gyászjelentés szövege, valamint dr. Sill Aba Ferenc OFM ferences atya 2002. június 20-án kelt levele alapján.

2 P. Keller Juvenál kéziratossá emlékezése. Bp. 2003.

P. SZABÓ KRISTÓF, CSABA (2007)

Sárospatakon született 1970. július 9-én. A kármelita rendbe 1994. szeptember 1-jén lépett. Első, ideiglenes fogadalmát 1996. augusztus 28-án tette le Budapesten. Teológiai tanulmányait a római Teresianumban végezte 1996 és 1999 között. Keszthelyen 1999. október 1-jén örök fogadalmat tett. Budapesten szentelték pappá 2000. június 17-én. A kispapok magisztere és tartományi titkár Budapesten 2000-től 2002-ig. Spirituális lelkiségi tanulmányokat folytatott 2003-ban

Keresztúti ájtatosság az alsó temetőben P. Szabó Kristóf kármelita atya vezetésével, 2007. április 6-án, nagypénteken

Tűzszentelés a Kármelben (P. Szabó Kristóf)
2007. április 7-én, nagyszombat éjszakáján

Spanyolországban (Avila-CITES). 2004-2005: novicius magiszter és lelkipásztori szolgálat Győrben, káplán a keszthelyi Kis Szent Teréz plébánián 2005 és 2007 között. Kristóf atya 2007 januárjától néhány hónapig a kunszentmártoni rendház és kápolna házfőnöke volt. A tartományfőnök atya segítőtársul Tavasz Béla kármelita testvért is ide helyezte. Páter Kristóf rövid ideig tartó működését nagy hozzáértés, óriási szellemi aktivitás, számos elképzelés felvázolása, bölcsesség és tettekeszség jellemezte. Túri Kis István plébános meghívására március 21-től 23-ig magas színvonalú nagybőjtői lelkigyakorlatot tartott a Szent Márton templomban. Kristóf atya és Béla testvér Keszthelyre kapott áthelyezést. Április 18-án távoztak Kunszentmártonból.

P. ZSELEPSZKI FÁBIÁN, GYÖRGY kármelita házfőnök (2000–2007, 2012–)

Az élet tekervényes útjai sok meglepetést tartogatnak az idő végtelenségének ránk szabott keretei között araszoló ember számára. Amikor 1977. május 13-án Zselepszki György tápéi plébános kis Trabantjával elhozta Szegedről kunszentmártoni otthonomba a hírneves Bálint Sándor professzor urat, a szakrális néprajz legnagyobb magyar tudósát, nem gondoltam, hogy kísérelőjében a helybeli Kármel jövődöbéli házfőnökét tisztelhetem. Huszonhárom év elteltével Kunszentmártonba került, személyét azóta közmegebecsülés, tisztelet, hűség és szeretet övezi. Életrajzi adatainak összegyűjtése során ígérte, hogy írásban ad választ a kérdéseimre. A közelmúltban ez meg is történt. Olvasásakor arra a meggyőződésre jutottam, hogy ha pontos és hiteles képet akarok személyiségéről adni, akkor saját szavaival kell őt bemutatnom, az általa írottakhoz hozzáadni, azokból bármit is elhagyni vétek lenne. Csupán minimális hozzátoldás, vagy szerkesztési változtatás engedhető meg.

„1932. március 13-án születtem Indijában, a mai Jugoszlávia (Szerbia) területén. Szüleim 1930-ban kötöttek házasságot. Családunkkal, nagyszüleinkkel együtt a szegény sorsú, gazdálkodásból élő, becsületes, vallásos, keresztény emberek

közé tartoztunk. Imádkoztunk és dolgoztunk. Rajongásig szerettem nagyapát, az „öregtatát”. Mindent el lehetett tőle sajátítani. Bölcsen szeretett és rendkívüli okossággal nevelt, mely egész életemet meghatározta. Svábok, szerbek, magyarok éltek a faluban. Szerbül, svábul és horvátul az utcán tanultam meg. Hármán vagyunk testvérek: a húgommal, valamint az öcsémmel, aki már meghalt. Indijában a horvát iskolában jártam ki három évet, majd a 4. osztályt Újvidéken a magyar iskolában magántanulóként fejeztem be. 1944 júliusában költöztünk át Magyarországra, Tatárszentgyörgyre. 12 éves voltam. Ott két év alatt elvégeztem a polgári iskola első három osztályát. A háború után rettentő nehéz volt a megélhetés. Mindent, amit termeltünk, be kellett szolgáltatni. Itt, ezekben az években Bartalos Lajos plébános atya megkérdezte, mi akarok lenni. Mondtam: mezőgazdász. El is soroltam, hogy egy mezőgazdásznak mit kell tennie. Erre nem szólt semmit. Majd egy idő után ismét feltette a kérdést: mi akarok lenni? Mondtam: tanító. S elmagyaráztam, mi a feladata a tanítónak. Ezzel sem volt megelégedve. Néhány hét elteltével újabb kérdésére azt válaszoltam, hogy én tulajdonképpen pap akarok lenni. Erre már ráharapott, és elintézte, hogy elmehessek kispapnak Vádra. Ezután 16 évesen Vácon elvégeztem a negyedik osztályt is a polgári iskolában, és a szeminárium elvégzéséhez szükséges különbözeti vizsgát is letettem.

Vácott a Regőczy István atya¹ által vezetett ún. Sasfiókák Árva Gyermekek Otthonába kerültem a Gondviselés jóvoltából, mert a postás a Tarzícus Intézetbe címzett leveletem Regőczy atya intézetébe kézbesítette. Regőczy atya megnyugtatót, hogy nála is vannak papságra készülő fiatalok, és szívesen s örömmel felvesz. Így kerültem hát a „Sasfiókák” közé. Regőczy atya fontosnak tartotta, hogy minél több papot neveljen. Mindig velünk étkezett, magával ragadó volt a példája. Minden nap szentmisére mentünk, naponta prédikált nekünk és napközben is tanított minket. Arra nevelt, hogy minél többet menjünk a kápolnába, buzdított a szentségimádásra. Az életszentségre való elkötelezettsége, a fiatalok iránti letörhetetlen munkálkodása, szeretete nagy példakép volt számunkra. Ilyeneket mondott: „Volo fieri sanctus. Én szent akarok lenni.” „Én a kemény életet választottam.” Ez nagyon imponált nekem. Közben építkeztünk: egy emeletes házat, mert idővel 250 főre növekedett a gyerekek létszáma. Hatan nagyfiúk voltunk már, és az atya ránk mert bízni mindenféle feladatot. A budapesti Huba utcában élő Salvátor nővérek – miután elvették az ő kolostorukat is – Regőczy atyához jöttek, hogy a gyerekeknek segítséget nyújtsanak. Főztek, takarítottak. Sokat beszéltek a Kármelről, meg Marcell atyáról, aki a gyóntatójuk volt, – és arról, hogy a kármelita szerzetesközösség a legszigorúbb rend. Majd 1948-ban a Regőczy atya otthonát is elvette az állam. Regőczy atyát többször vitték börtönbe, de szabadulásai után ismét folytatta a törődést a gyerekekkel. Nála voltam két évig.

Mivel én Magyarországon a legszigorúbb – ugyanakkor missziós – rendbe akartam lépni, egyértelmű volt, hogy a Kármelbe menjek. P. Fekete Jenő provinciális atya vett fel. 1949. szeptember 1-jén léptem be a Kármelbe Keszthelyen. Gimnáziumba jártam itt. 1950-ben elvették a kolostort a felosztatás miatt. November 30-án a Keszthely melletti Gyenesdiásra költöztem egyik rendi testvéremmel, ott éltem három évig. 1953. december 4-én mentem a Munkaszolgálatba. „Önkéntes bányászhonvédek” címen vittek minket munkaszolgálatosnak, – bár egyikünk sem ment önként. Közel három évig dolgoztam különböző bányákban. Borsodi

FÁBIÁN ATYA BARÁTI KÖRE A KUNSZENTMÁRTONI KÁRMELÉRT

Mint a Fábián Atya Baráti Körének tagja ígérem és vállalom, hogy a Kunszentmártoni Kármelért és a Baráti Kör tagjaiért rendszeresen imádkozom, s őket a Kármelhegyi Szűzanya, valamint Szent István királyunk oltalmába ajánlom.

Mint a Baráti Kör tagja ígérem és vállalom, hogy képességeimhez és lehetőségeimhez mértén minden módon segítem a Kunszentmártoni Kármelt.

Mint a Baráti Kör tagja ígérem és vállalom, hogy anyagilag is előtérbe helyezem a Kunszentmártoni Kármel rendszeres támogatását.

Mint a Fábián Atya Baráti Körének tagja, életem minden napján – szűkebb és tágabb környezetemben is – töreksem a megbocsátás, a kiengesztelődés, az egység és a szeretet megélésére.

Hiszek egy Istenben!

Hiszek egy hazában!

Hiszek egy isteni örök igazságban!

Hiszek Magyarország feltámadásában!

Fábián Atya Baráti Köre a Kunszentmártoni Kármelért, megalakult Kunszentmártonban 2012. március 13-án.

**"...TE PAP VAGY
MINDÖRÖKKÉ
MELKIZEDEK
RENDJE SZERINT..."**

ECCLESIA-R

PÉCSI SZIKRA NY.

szénbányák: Sajószentpéter, Berente. Hat hónapig voltunk Miskolcon, és jártunk a környékbeli bányákba. Majd a zászlóalj felét Pécsre, a másik felét a tatabányai bányákba vitték. Két hónapig Pécsen voltam az István aknában, azután áthelyeztek a komlói Kossuth aknába. Valójában életem legáldottabb időszakává vált ez a három év, – mert tudtam, hogy a hivatásom miatt lettem MUSZ-os –, és gyönyörűen készülhettem itt a papságomra.

1956. szeptember 1-jén vonultam be az egri szemináriumba, mint a Váci Egyházmegye kispapja. Ott éltem hat évig. Kiváló tanáraink voltak, igazi papi meggyőződéssel szentül éltek. 1962. június 17-én, 30 éves koromban szentelt pappá dr. Kovács Vince püspök, váci apostoli kormányzó.² Ezt követően Szolnokra kerültem káplánnak (1962-1964). Ez volt a legnehezebb papi helyem. A káplánok 3-5 hónap alatt teljesen kimerültek. Két év alatt én is eléggé kifáradtam. Nem adtak semmilyen téren szabadságot. Aztán az Állami Egyházügyi Hivatal (ÁEH) akart kényszeríteni minket, hogy békegyűlésekre menjünk. Ez nem sikerült nekik. Soha nem féltém tőlük, és soha nem hajtottam a kommunisták malmára a vizet, csak Jézus Krisztust akartam követni, mert ez az egyetlen út, amin érdemes járni. 1964-ben Szegvárra kerültem hitoktatónak 1968-ig. Nagyon-nagyon szerettem ott. A plébános úr szabad kezét adott nekem. Nyolc iskolám volt: öt iskola tanyán, három a faluban. 1969-ben Izsákra helyeztek, ott csak egy évet töltöttem. Ezután következett hét évig (1976-ig) Kígyós, Kiskunmajsa mellett. Biztos voltam

benne, hogy ennél gyönyörűbb hely nincs a földön: ez a „fölséges pusztá.” Csodálatos szép hely volt. Oda már elkezdtek járni hozzám a fiatalok. Meghatározó személyiség volt az életemben páter Mócsy Imre, a Jézus Társaságához tartozó atya. Három doktorátussal rendelkezett, Rómában Szentírás-tudományt tanított a Gregoriana Egyetemen, majd itthon kilenc évig börtönben volt. Nagyon egyszerű, közvetlen, gyakorlatias, szent életű, csupa jószág embernek ismertem meg már kispap koromban, a lelkigyakorlatok alatt. Mócsy páter járt nálam Kígyóson, Harkakötönyben és Tápén. Kígyóson lelkigyakorlatokat tartott, többek között kispapoknak, egyetemistáknak. Én főztem. A hívek elláttak bennünket, hoztak tejet, tojást, nagyon jólelkű emberek voltak. Majd Tápéra kerültem öt évre (1976-81). Fiatalokkal, egyetemistákkal volt egy imaközösségünk. Sokan jártak oda, főleg Szegedről. Nagy kegyelmek áradtak, gyógyulások történtek. Tápén sokan megtértek, imádkozó közösségek alakultak. Családok érkeztek gyerekekkel pihenni. Jöttek Sillye Jenőék, úgy megörültünk egymásnak, mintha testvérek lennénk. Ezek örömteli találkozások voltak. 1982-ben Harkakötönybe disponáltak egy évre. Onnan Móricgátra helyeztek néhány hónapra, majd Jászszenzlászló következett 7 évi időtartamra, 1989-ig. Jászszenzlászlón a vihar levitte a torony bádogg-tetejét, egy újabb vihar pedig megbontotta a templom tetőzetét. Renoválnom kellett a templomot, de nem volt miből. 2,5 millió forint kellett hozzá. Egy hét múlva Medugorjéba mentünk, és ott kértem a Szűzanyát, segítsen ebben a munkában. Hazatérve öt-hat testvérrel minden este több órát töltöttünk szentségimádással a templomban hónapokon keresztül. Váratlanul 1 millió forint segélyt kaptunk külföldről. Attól az időtől kezdődtek a csodák, amikor beindultak az építkezések. Sosem emlékszem arra, egyáltalán mikor tettem be a fiókba pénzt. Amikor s amilyen összeget a mesterek kértek tőlem, mindig volt. Ez volt a csoda! Mikor elhelyeztek onnan, a templomot a plébániával együtt kívül-belül felújítva hagyhattam ott, 30 ezer forinttal a plébánia kasszájában. – Váci egyházmegyes pap voltam 27 évig. Soha nem zúgolódtam az áthelyezések miatt. Mindig az a hely volt a jó hely, a kegyelem helye, az Istennel való találkozás helye számomra, – bár néha nagy szenvedésekkel együtt –, ahová éppen a feletteseim rendelték.

1989-ben, a rendszerváltáskor fizikailag is visszajöhöttem a Kármelbe. P. Rumi Tamás tartományfőnök atyától kaptam a „Frater Fábián a passione Domini” (az Úr szenvedéséről nevezett Fábián testvér) nevet. Magyar részről, tizenegyed-magunkkal, Graz-ban töltöttük az egy év noviciátust. Hazatérésünk után a keszthelyi rendházunkban voltam. Közben megbetegedtem, a generális atya megengedte, hogy két évig kint éljek a világban. Érden, a Kármelhegyi Boldogasszony tiszteletére újonnan felépített templom mellett, egy leendő kolostornak szánt épületben laktam. Itt is egymás után alakultak a karizmatikus imacsoportok, életközösségek, és hatalmas lendülettel indult be a léleképítő munka, az Úr továbbra is jelekkel és csodákkal bizonyította jelenlétét. Igen sokan vették fel a skapulárét, és közülük többen ezekben az időkben köteleződtek el a Világban Élő Kármeliták (VÉK) közösségébe. A két év leteltével hat hónapra Attyapusztára, a Kármel remetéisébe kerültem.

A provinciális atya 2000. július 20-tól kezdődően Juvenál atya helyére Kun-szentmártonba küldött. Itt ismét lelkigyakorlatok tartásával foglalkozhattam. Csütörtökön érkeztem, pénteken már lelkigyakorlat kezdődött. Attól kezdve soha

nem voltam egyedül a rendházban. Jöttek a régi ismerősök, unokaikkal, az ország egész területéről. A lelkigyakorlatozók között imacsoportok, egyetemi és gimnáziumi osztályok, nagycsaládosok, fiatalok, a legkülönbözőbb érdeklődésű korosztályok voltak, kül- és belföldről egyaránt. Évente több százan, néha ezen felül is megfordultak a Rendházban, mely funkcióját tekintve lelkigyakorlatos házzá alakult. A helybeli imacsoportok is helyet találtak nálunk. A Kármelhegyi Boldogasszony búcsúja mindig nagy ünnep, néha különbuszokkal az ország másik végéből is jöttek. Nagy küldetése van ennek a Rendháznak, hiszen 100 kilométeres körzetben egyáltalán nincs katolikus lelkigyakorlatos ház. Sokan imádkoznak országszerte a Ház fennmaradásáért. Itt folyamatosan a Gondviselés csodáit élhettük meg. Ugyanis a kunszentmártoni rendházat fel kellett újítani, mert a rendszerváltás előtti 40 év alatt siralmas állapotba került. (A felső emeleti helyiségeket szociális lakásokká alakították át, az alagsorban pedig húsfeldolgozó üzemelt. Csak a kápolna szintjét hagyták meg az egyházi tevékenységhez.) A Juvenál atya által elkezdett belső felújítást nekem csak folytatni kellett, főleg a külső területeken (tető, kerítés, külső tatarozás). Sikerült a szomszéd telken lévő Doba Elek-féle házat a hozzá tartozó kerttel együtt megvásárolni, így hivatalosan is telekegyesítés történt. Gyerekeknek is alkalmas játszóteret, valamint virágkertet és konyhakertet alakítottunk ki. Nagyon sokan segítettek önzetlenül.

2007. március 1-jén áthelyeztek a keszthelyi Kármelbe, majd öt év után: 2012. júniusában ismét visszakérültem Kunszentmártonba. Jelenleg is itt szolgálom az ide érkező lelkigyakorlatozókat és a napi szentmiséken résztvevő helybeli testvéreket. Hálás vagyok az Úrnak, hogy minden héten Szentségimádásra jöhetünk össze, és könyöröghetünk a városunk, az országunk és a Kármelita Rend megújulásáért, megtéréséért, valamint a világ békéjéért. Az isteni Gondviselésre hagyatkozva a Rendház fenntartását és működtetését 2010. október 1-től az erre a célra létrehozott Alapítvány végzi csodálatos bölcsességgel és szeretettel. Ez nagy örömet és ugyanakkor nagy könnyebbséget is jelent nekem, mert nem kell a pápímunkával foglalkoznom, így több idő marad az emberek szolgálatára és a személyes imádságra.

Végtelenül hálás vagyok Istennek a papi és kármelita hivatásom kegyelméért, azért, hogy magyarnak szülehettem és így szolgálhatom Őt testvéreimben. Létfontosságú, de ugyanakkor kimondhatatlanul jó és fontos, hogy a Szentmisében minden nap személyesen találkozhatom az Úr Jézussal, Aki örömöm forrása és életem beteljesülése. Hálás vagyok, hogy Hazatérésem ideje is az Ő kezében van. Csak az Ő irgalmában bízom, és ezért örömmel készítem szívemet a Találkozásra.”³

1 Regőczy István (Látrány, Somogy vm., 1915. október 5. – Bp., 2013. február 28.): áldozópap, lelki író, az „Isten vándora”. Szegény sorból nőtt ki. Egy jóakarója Belgiumba vitte, ott végezte tanulmányait. 1943-ban szentelték pappá. Váci káplánként 1945-ben felkarolta a hadiárvékat, részükre árvaotthont létesített. Neveltjei, növendékei a „sasfiókák”. A diktatúra évtizedeiben súlyos börtönbüntetéseket szenvedett. 1992: Vác díszpolgára.

2 Kovács Vince (Galgamácsa, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm., 1886. augusztus 9.- Vác, 1974. március 15.): püspök. 1910. november 16: pappá szentelték, teológiából doktorált. 1940: váci segédpüspök. Pétery József megyéspüspök fogvatartása idején 1953-59: püspöki helynök, 1959-69: váci apostoli kormányzó. 1969: nyugalomba vonult.

3 P. Zselepszki György Fábíán OCD: Önéletrajz. Kunszentmárton, 2015. augusztus 26.